

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΟΥ

(Γεωγραφία)

Η Κύπρος στη Μεσόγειο Θάλασσα

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Δ΄ ΤΑΞΗΣ
ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΟΥ (Γεωγραφία)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Δ' ΤΑΞΗΣ

ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Η Κύπρος στη Μεσόγειο Θάλασσα

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Συγγραφή:

Δρ Κωνσταντίνος Θεοφιλίδης, υποστηρικτής Α.Π. Γεωγραφίας
Γιώργος Κάρουλλας, υποστηρικτής Α.Π. Γεωγραφίας
Χριστίνα Σταύρου, υποστηρίκτρια Α.Π. Γεωγραφίας, Λειτουργός Π.Ι.
Θεοδώρα Δαμιανού, υποστηρίκτρια Α.Π. Γεωγραφίας
Ανδριανή Σιακίδου, υποστηρίκτρια Α.Π. Γεωγραφίας

Επιμέλεια έκδοσης:

Θεοδώρα Δαμιανού, υποστηρίκτρια Α.Π. Γεωγραφίας
Μαρίνα Άστρα Ιωάννου, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Εποπτεία:

Ροδούλα Μαυρικού-Θεοδώρου, Ε.Δ.Ε.

Γενική εποπτεία:

Χρίστος Χατζηαθανασίου, Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης

Επιστημονική συνεργατίδα:

Σταυρούλα Φιλίππου, Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχεδιασμός εξωφύλλου:

Χρύσης Σιαμμάς, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Συντονισμός έκδοσης:

Χρίστος Παρπούνας, Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Α' Έκδοση 2018

Εκτύπωση: Printco Manufacturing & Trading Ltd

ISBN: 978-9963-0-1660-0

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

© Κατασκευή χαρτών

Οι χάρτες που περιλαμβάνονται στην έκδοση αναπαράχθηκαν από ψηφιακές πηγές οι οποίες περιλαμβάνουν τους χάρτες του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας με την έγκριση της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και άλλες πηγές που αναφέρονται σε κάθε χάρτη. Απαγορεύεται οποιαδήποτε ανατύπωση επίσημων χαρτών του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. The maps are include digital resources that are based upon the maps prepared by the Department of Lands and Surveys with the sanction of the Government of Cyprus and other sources. Each map has an appropriate reference. The applicable State Copyright of the Department of Lands And Surveys of the Government of the Republic of Cyprus is Reserved.

Στο εξώφυλλο χρησιμοποιήθηκε ανακυκλωμένο χαρτί σε ποσοστό τουλάχιστον 50%, προερχόμενο από διαχείριση απορριμμάτων χαρτιού. Το υπόλοιπο ποσοστό προέρχεται από υπεύθυνη διαχείριση δασών.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Δοκιμαστική Ενότητα στο πλαίσιο του Α.Π. Γεωγραφίας 2016

Πηγές φωτογραφικού υλικού – εικονιδίων:

Αρχείο ΥΑΠ

Εικόνα εσωφύλλου: Illustration by Jay Merryweather, in Goodchild, M. (2006). The Fourth R? Rethinking GIS Education, ArcNews, Vol. 28, no. 3, ESRI, retrieved from www.esri.com/arcnews

<http://www.youngzine.com/news/our-earth/shale-gas-new-kid-block> (σελ.22)

<http://www.venezuelagas.net/docs-general-uses.html> (σελ.23)

<http://securefisheries.org/faqs-illegal-fishing> (σελ.30)

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Reef3252_-_Flickr_-_NOAA_Photo_Library.jpg (σελ.33)

<http://www.kathimerini.com.cy/gr/politiki/almpairak-geotrypano-sti-mesogeio-mexri-telos-toy-etoys> (σελ.33)

ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ' ΤΑΞΗΣ

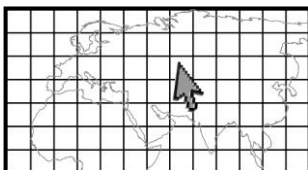
Η Κύπρος στη Μεσόγειο Θάλασσα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η Κύπρος στην υδρόγειο σφαίρα	11
2. Η Κύπρος στην Ευρώπη	12
3. Η Κύπρος στη Μεσόγειο Θάλασσα	15
4. Τα νησιά της Μεσογείου Θάλασσας	17
5. Τι είναι το φυσικό αέριο και πού βρίσκεται;	20
6. Φυσικό αέριο: ένας πλουτοπαραγωγικός πόρος	23
7. Φυσικό αέριο στην Κύπρο	28
8. Χωρικά Ύδατα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ).....	30
9. Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κύπρου	34
10. Κατασκευή χάρτη της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κύπρου	38
11. Διερευνητικές γεωτρήσεις στην ΑΟΖ της Κύπρου	40
12. Παράρτημα	41
12.1 Δελτίο εισόδου: Τι γνωρίζουμε για την Κύπρο;	43
12.2 Δορυφορικές φωτογραφίες της Γης	45
12.3 Δελτίο εξόδου: Ενός λεπτού χαρτί... ..	47
12.4 Δελτίο εισόδου: Τι μάθαμε για το φυσικό αέριο;	49
12.5 Αεροφωτογραφίες συμπλέγματος νήσων Καστελλόριζου (Ελλάδα)	51
12.6 Χάρτης: Η Κύπρος και οι γειτονικές χώρες	53
12.7 Δελτίο εξόδου: Τρίλιζα: Χωρικά Ύδατα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη	57
12.8 Χάρτης της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας	59
12.9 Χάρτης διερευνητικών γεωτρήσεων στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας	61

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΙΔΙΑ

ΕΙΚΟΝΙΔΙΑ

ΘΕΣΗ:

Βρίσκουμε και περιγράφουμε πού βρίσκεται κάτι (ένα αντικείμενο ή ένας τόπος),

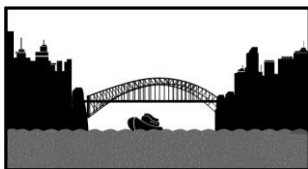
π.χ. η θέση του πίνακα στην αίθουσά μας, η θέση του γηπέδου στο σχολείο μας, η θέση του σχολείου μας στην κοινότητά μας, η θέση της πόλης μας στην Κύπρο, κ.λπ..

ΣΥΝΘΗΚΕΣ:

Βρίσκουμε τι υπάρχει σε έναν τόπο και πώς είναι ο τόπος αυτός,

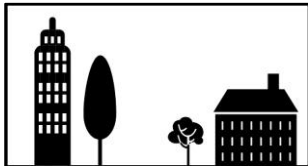
π.χ. πώς είναι η αίθουσά μας, πώς είναι το σχολείο μας, πώς είναι η πόλη μας, πώς είναι μια παράκτια περιοχή της χώρας μας και τι υπάρχει εκεί, κ.λπ..

ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ:

Βρίσκουμε πώς συνδέονται δύο τόποι μεταξύ τους,

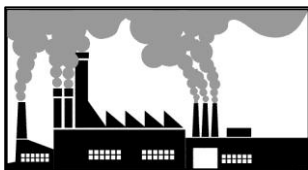
π.χ. πώς μπορούμε να πάμε από την αίθουσά μας προς το γήπεδο, πώς μπορούμε να πάμε από το σπίτι μας προς το σχολείο, πώς μπορούμε να πάμε από την πόλη μας σε άλλη πόλη, κ.λπ..

ΣΥΓΚΡΙΣΗ:

Συγκρίνουμε τόπους ως προς το πώς είναι ή ως προς το πώς συνδέονται μεταξύ τους,

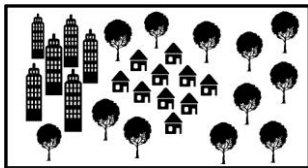
π.χ. συγκρίνουμε το ύψος των θρανίων δύο διαφορετικών τμημάτων, συγκρίνουμε την αίθουσά μας με άλλες αίθουσες, συγκρίνουμε την κοινότητά μας με άλλη κοινότητα, συγκρίνουμε τον καιρό σε δύο τόπους, κ.λπ..

ΖΩΝΗ ΕΠΙΡΡΟΗΣ:

Βρίσκουμε τόπους που μπορεί να επηρεαστούν εάν συμβεί κάτι σε κάποιον άλλον τόπο,

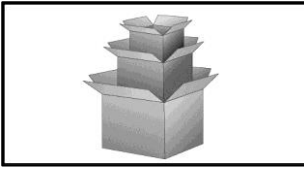
π.χ. πώς θα επηρεαστώ αν καθίσω σε θέση πολύ μακρινή από τον πίνακα, πώς θα επηρεαστεί η τροχαία κίνηση αν σε μια γειτονιά χτιστεί νέο σχολείο, κ.λπ..

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ:

Ομαδοποιούμε ή/και αναγνωρίζουμε περιοχές που βρίσκονται κοντά ή μια στην άλλη και έχουν παρόμοιες συνθήκες ή/και συνδέσεις,

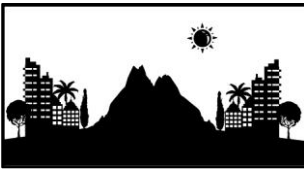
π.χ. οι αίθουσες διδασκαλίας σε μια πτέρυγα του σχολείου μας, η εμπορική περιοχή στην κοινότητά μας, κ.λπ..

ΙΕΡΑΡΧΙΑ:

Περιγράφουμε πώς οι διάφορες περιοχές ανήκουν σε μικρότερες ή/και μεγαλύτερες περιοχές, πώς οι άνθρωποι ανήκουν σε ομάδες ανθρώπων, π.χ. μαθητής – τμήμα – τάξη – σχολείο, πόλη – επαρχία – χώρα – ήπειρος, Ελληνοκύπριος – Κύπριος – Ευρωπαίος, κ.λπ..

ΜΕΤΑΒΑΣΗ:

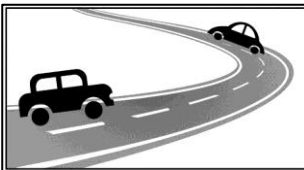
Περιγράφουμε με ποιον τρόπο αλλάζουν τα χαρακτηριστικά στη διαδρομή μεταξύ δύο τόπων, π.χ. τι υπάρχει στη διαδρομή από το σπίτι μου προς το σχολείο, τι υπάρχει κατά την μετάβαση προς το βουνό, κ.λπ..

ΑΝΑΛΟΓΙΑ:

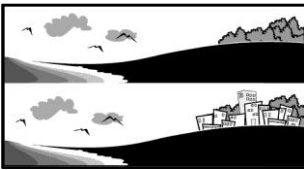
Αναγνωρίζουμε τόπους που βρίσκονται σε απόσταση ο ένας από τον άλλο, αλλά έχουν παρόμοιες συνθήκες και εξηγούμε τους λόγους, π.χ. αίθουσες διδασκαλίας σε άλλα σχολεία, κοινότητες που έχουν τις ίδιες συνθήκες με την κοινότητά μας, εμπορικά κέντρα σε άλλες πόλεις, κ.λπ..

ΜΟΤΙΒΑ:

Αναγνωρίζουμε τα σχήματα που φαίνονται στο χώρο με βάση τη διάταξη αντικειμένων ή χαρακτηριστικών, π.χ. θρανία σε σειρές, δέντρα συγκεντρωμένα σε συστάδες, πόλεις κατά μήκος της γραμμής ενός ποταμού, κ.λπ..

ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ:

Συγκρίνουμε μοτίβα και αναγνωρίζουμε χαρακτηριστικά που συνήθως εμφανίζονται μαζί, π.χ. ο/η υπεύθυνος του κυλικείου συσχετίζεται με το ψώνισμα, ο αυτοκινητόδρομος συσχετίζεται με τα αυτοκίνητα, η καμήλα συσχετίζεται με την έρημο, κ.λπ..

ΧΩΡΟΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ:

Βρίσκουμε τις αλλαγές που συμβαίνουν μέσα στο χρόνο στις συνθήκες ενός τόπου, στις συνδέσεις ανάμεσα σε δύο τόπους, στη θέση ή στην έκταση κάποιων χαρακτηριστικών στο χώρο, π.χ. η δημιουργία ενός χωριού, η επέκταση μιας πόλης, η μετακίνηση του πληθυσμού από έναν τόπο σε άλλο, κ.λπ..

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ:

Χρησιμοποιούμε όλες τις παραπάνω δεξιότητες, για να αναγνωρίζουμε τόπους που αποτελούν εξαιρέσεις στους κανόνες, π.χ. ένα ανοικτό σάντουιτς στη θήκη των βιβλίων στη σάκα, μια πολυκατοικία στη μέση ενός δάσους, τα σκουπίδια στην αυλή του σχολείου, κ.λπ..

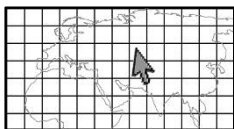
ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Η Κύπρος στη Μεσόγειο Θάλασσα

Η Κύπρος στην υδρόγειο σφαίρα

Ο Αντρέας, μετά τις διακοπές του στην Κύπρο, επιστρέφει στο Λονδίνο. Στο σχολείο του, αναλαμβάνει να παρουσιάσει στα παιδιά του τμήματός του, στοιχεία για την Κύπρο. Καθώς παρουσίαζε τον χάρτη της Κύπρου, ένα παιδί ρώτησε τον Αντρέα:

«Πού βρίσκεται η Κύπρος;»

1. Στην υδρόγειο σφαίρα:

α) Ονομάζουμε τον Ισημερινό και τους πόλους της Γης.

β) Δείχνουμε τις δύο περιοχές της Γης που φαίνεται να δημιουργεί η γραμμή του Ισημερινού. Γράφουμε στην κάθε περιοχή πώς ονομάζεται.

γ) Εντοπίζουμε την Κύπρο και την κυκλώνουμε με κόκκινο χρώμα.

2. Συμπληρώνουμε με έννοιες που μελετήσαμε πιο πάνω.

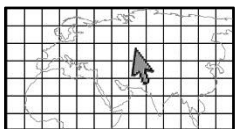
α) Ο Ισημερινός φαίνεται να χωρίζει τη Γη σε

β) Το βρίσκεται από τη γραμμή του Ισημερινού και το βρίσκεται από τη γραμμή του Ισημερινού.

γ) Η Κύπρος βρίσκεται της γραμμής του Ισημερινού.

➤ Η Κύπρος βρίσκεται στο

Η Κύπρος στην Ευρώπη

1. Μελετούμε τον χάρτη «Ευρώπη και Ευρωπαϊκή Ένωση» (σελ. 13) και απαντούμε στα ερωτήματα που ακολουθούν.

α) Ποιες χώρες είναι σημειωμένες με μπλε χρώμα;.....

β) Είναι η Κύπρος χώρα της Ευρώπης;.....

➤ Σε ποιο μέρος της Ευρώπης βρίσκεται η Κύπρος;.....

γ) Ποιες χώρες είναι σκιασμένες με πλέγμα;.....

δ) Είναι η Κύπρος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;.....

2. Μελετούμε το κείμενο και εντοπίζουμε πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) είναι **μία ένωση ευρωπαϊκών χωρών**. Όλες οι χώρες – μέλη της καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής ηπείρου. Η Ε.Ε. δημιουργήθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το 1958, αρχικά από έξι χώρες. Πρώτος στόχος της ήταν η **οικονομική συνεργασία** και ο **περιορισμός των συγκρούσεων** μεταξύ των χωρών. Σήμερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διευρυνθεί, καθώς **αποτελείται από 28 χώρες – μέλη**. Κάθε χώρα ζει σύμφωνα με τις γλώσσες, τον πολιτισμό και την κουλτούρα της. Η Ε.Ε. δημιούργησε **κοινό νόμισμα, το Ευρώ (€)** το οποίο χρησιμοποιούν οι 19 από τις 28 χώρες – μέλη. Παρόλο που είναι διαφορετικές, οι χώρες – μέλη της Ε.Ε., **παίρνουν κοινές αποφάσεις** κι έχουν **κοινούς στόχους**, σημαντικότεροι από τους οποίους είναι:

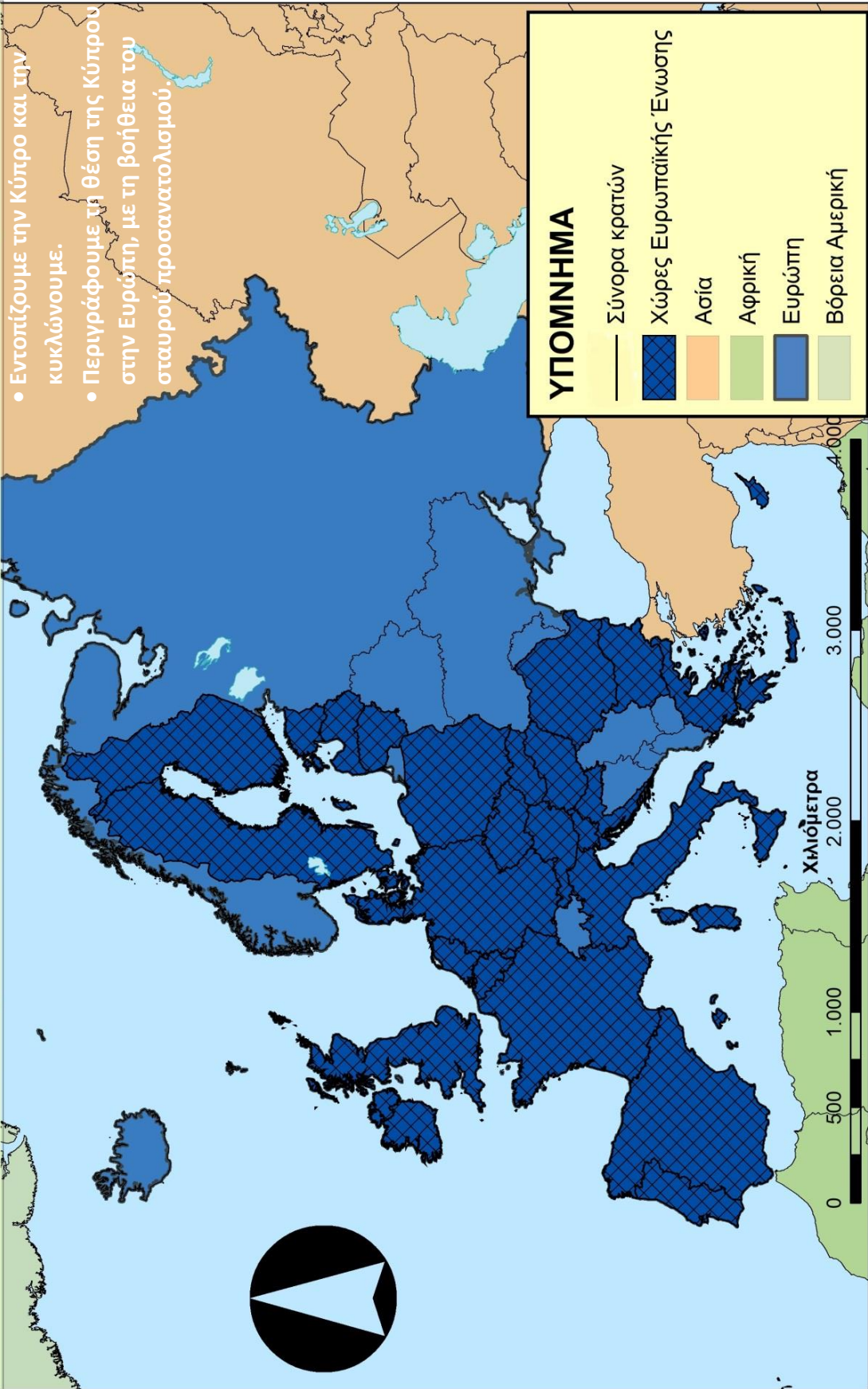
- Να επικρατεί **ειρήνη** και **ασφάλεια** στην Ευρώπη και στον κόσμο.
- Όλοι οι πολίτες να απολαμβάνουν **τα ίδια ανθρώπινα δικαιώματα** και να ζουν ισότιμα, χωρίς διακρίσεις.
- Όλες οι χώρες – μέλη να αναπτύσσονται και να **βελτιώνουν τον τρόπο ζωής των πολιτών** τους.

[Διασκευή], https://europa.eu/european-union/index_el

3. Σημειώνουμε δίπλα από κάθε πρόταση αν είναι ορθή (Ο) ή λανθασμένη (Λ).

A	Όλες οι χώρες της Ευρώπης είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	
B	Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελείται μόνο από ευρωπαϊκές χώρες.	
Γ	Η Κύπρος αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	
Δ	Όλες οι χώρες – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μιλούν κοινή γλώσσα και έχουν κοινό πολιτισμό.	
E	Βασικός σκοπός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η ειρηνική ζωή και η συνεργασία μεταξύ των χωρών.	
Στ	Πολλές από τις χώρες – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν κοινό νόμισμα (Ευρώ).	

Ευρώπη και Ευρωπαϊκή Ένωση

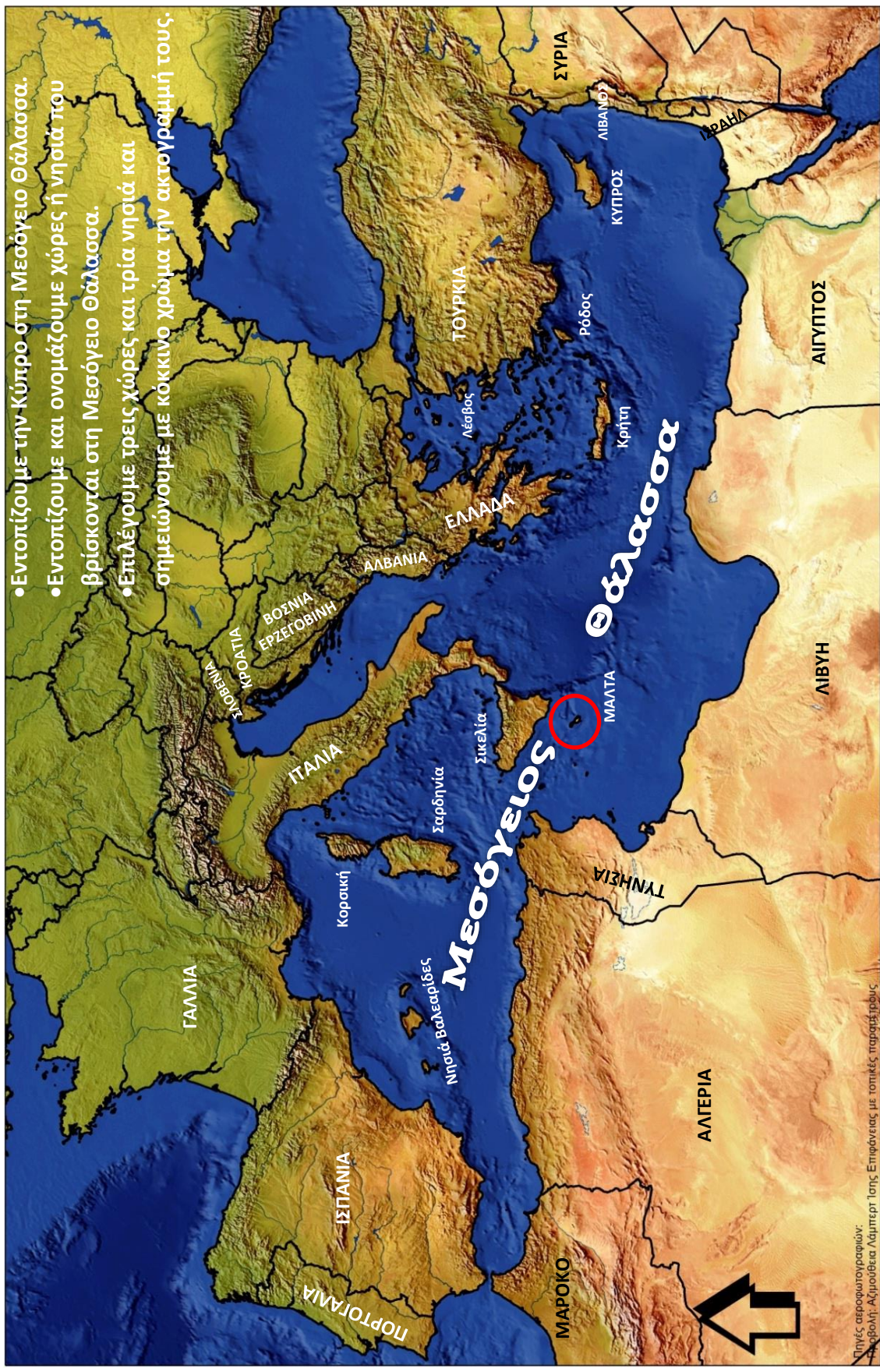

- Εντοπίζουμε την Κύπρο και την κυκλάδου με.
- Περιγράφουμε τη θέση της Κύπρου στην Ευρώπη, με τη βοήθεια του σταυρού προσανατολισμού.

Αναπαράχθηκε από ψηφιακούς χάρτες της EUROSTAT και της ESRI σύμφωνα με τους οικείους όρους χρήσης. Προβολή: Λάμπερτ Σύμμορφ Κωνική

Χώρες της Μεσογείου Θάλασσης

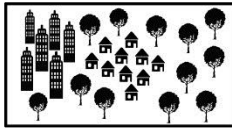
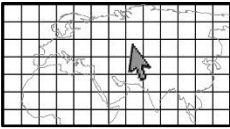
- Εντοπίζουμε την Κύπρο στη Μεσόγειο Θάλασσα.
- Εντοπίζουμε και ονομάζουμε χώρες ή νησιά που βρίσκονται στη Μεσόγειο Θάλασσα.
- Επιλέγουμε τρεις χώρες και τρία νησιά και σημειώνουμε με κόκκινο χρώμα την ακτογραμμή τους.

Πηγές αεροφωτογραφιών:
Google Earth, Αχιλλεύς Λάμπερτ, Ισός, Επιμόνιος με τοπικές παραβιγνούς.

0 500 1.000 2.000 3.000 4.000 Χιλιόμετρα

Η Κύπρος στη Μεσόγειο Θάλασσα

1. Μελετούμε τον χάρτη «Χώρες της Μεσογείου Θάλασσας» (σελ. 14) και εργαζόμαστε στις δραστηριότητες που ακολουθούν.

α) Εντοπίζουμε την Κύπρο στον χάρτη και περιγράφουμε τη θέση της στη Μεσόγειο Θάλασσα, με βάση τις κατευθύνσεις του ορίζοντα.

.....

.....

β) Εντοπίζουμε στον χάρτη τα νησιά που αναφέρονται στον πιο κάτω πίνακα και περιγράφουμε τη θέση τους στη Μεσόγειο Θάλασσα, με βάση τις κατευθύνσεις του ορίζοντα.

Όνομα νησιού	Θέση νησιού στη Μεσόγειο Θάλασσα
Κρήτη	
Σικελία	
Κορσική	
Νησιά Βαλεαρίδες	
Σαρδηνία	
Μάλτα	
Ρόδος	

γ) Παρατηρούμε τον χάρτη (σελ. 14), εντοπίζουμε και ονομάζουμε τις χώρες που έχουν ακτές στη Μεσόγειο Θάλασσα. Ακολουθώντας, με τη βοήθεια του χάρτη «Ευρώπη και Ευρωπαϊκή Ένωση» (σελ. 13) συμπληρώνουμε τα πιο κάτω:

- Οι χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα βρίσκονται όλες, όπως και η Κύπρος, στην Ευρώπη;
- Ποιες άλλες ήπειροι έχουν ακτές στη Μεσόγειο Θάλασσα;
- Ονομάζουμε ευρωπαϊκές χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα.

Με βάση τις πληροφορίες τις οποίες έχουμε συλλέξει, εργαζόμαστε στο τετράδιο, για να περιγράψουμε τη θέση της Κύπρου στην υδρόγειο σφαίρα, στην Ευρώπη και στη Μεσόγειο Θάλασσα, ώστε να βοηθήσουμε τον Αντρέα να απαντήσει στο αρχικό ερώτημα:

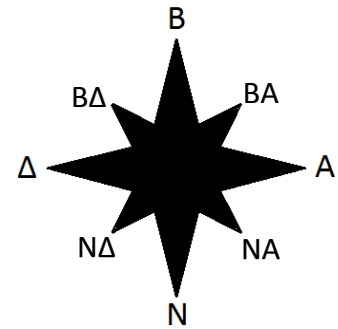
«Πού βρίσκεται η Κύπρος?».

2. Τοποθετούμε τη διαφάνεια με τον σταυρό προσανατολισμού πάνω στον χάρτη (σελ. 14) και εργαζόμαστε στις δραστηριότητες που ακολουθούν.

α) Περιγράφουμε **τη θέση της Κύπρου**, σε σχέση με τις γειτονικές της χώρες και τα γειτονικά της νησιά, χρησιμοποιώντας τις κατευθύνσεις του ορίζοντα.

➤ **Η Κύπρος βρίσκεται στα:**

- της Ελλάδας
- της Τουρκίας
- της Αιγύπτου
- της Κρήτης
- του Ισραήλ
- της Συρίας
- της Ρόδου
- του Λιβάνου

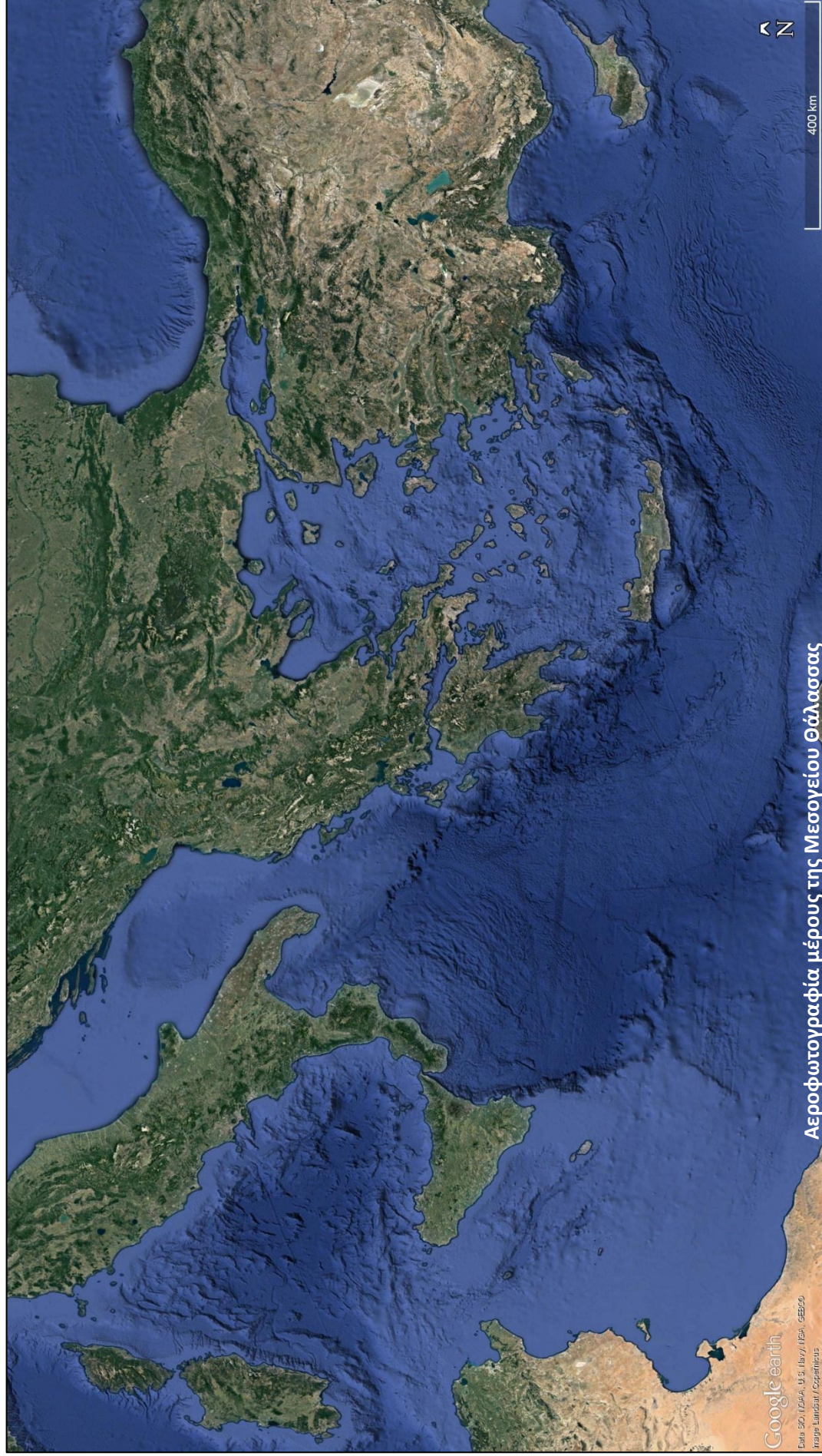
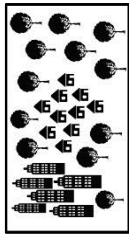
β) Συμπληρώνουμε τις οκτώ κατευθύνσεις του ορίζοντα στη στήλη πιο κάτω και στη συνέχεια αντιστοιχίζουμε τις πληροφορίες κάθε στήλης, για να περιγράψουμε **τη θέση των γειτονικών χωρών και νησιών** της Κύπρου, σε σχέση με αυτή.

- Η Ελλάδα βρίσκεται στα
- Η Τουρκία βρίσκεται στα
- Η Αίγυπτος βρίσκεται στα
- Η Κρήτη βρίσκεται στα
- Το Ισραήλ βρίσκεται στα
- Η Συρία βρίσκεται στα
- Η Ρόδος βρίσκεται στα
- Ο Λίβανος βρίσκεται στα

της Κύπρου

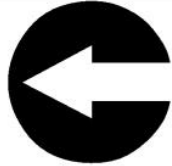
Τα νησιά της Μεσογείου Θάλασσας

1. Ποιο είναι το μεγαλύτερο σε έκταση νησί της Μεσογείου Θάλασσας;
 - α) Στην αεροφωτογραφία, σημειώνουμε τη Μεσόγειο Θάλασσα και ονομάζουμε τα νησιά που γνωρίζουμε.
 - β) Παρατηρούμε τα νησιά και κυκλώνουμε πέντε, αυτά τα οποία φαίνεται να έχουν τη μεγαλύτερη έκταση.

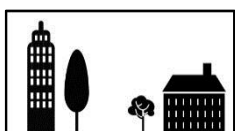
Αεροφωτογραφία μέρους της Μεσογείου Θάλασσας

Αεροφωτογραφίες των πέντε μεγαλύτερων σε έκταση (επιφάνεια)
νησιών της Μεσογείου Θάλασσας.

Service Layer Credits: Source: Esri,
DigitalGlobe, GeoEye, i-cubed, USDA, USGS,
AEX, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP,
swisstopo, and the GIS User Community

2. Στις αεροφωτογραφίες των πέντε μεγαλύτερων νησιών της Μεσογείου Θάλασσας (σελ. 18):

α) Παρατηρούμε τα νησιά, εκτιμούμε την έκτασή τους και τη συγκρίνουμε.

Στη συνέχεια, σημειώνουμε στην πρώτη στήλη του πιο κάτω πίνακα τα ονόματά τους, με τη σειρά, αρχίζοντας από αυτό που φαίνεται το μεγαλύτερο (αρ.1).

β) Επιλέγουμε μονάδα μέτρησης και μετρούμε την επιφάνεια του κάθε νησιού. Έπειτα καταγράφουμε τις μετρήσεις μας στη δεύτερη στήλη του πίνακα.

Αρ.	Όνομα νησιού (κατάταξη νησιών με βάση την έκταση, μετά από εκτίμηση)	Έκταση νησιού (μέτρηση με.....)	Όνομα νησιού (κατάταξη νησιών με βάση την έκταση, μετά από μέτρηση)
1			
2			
3			
4			
5			

γ) Μελετούμε τα αποτελέσματα των μετρήσεών μας και ελέγχουμε κατά πόσο ήταν ορθές οι αρχικές εκτιμήσεις μας. Στη συνέχεια, με βάση τις μετρήσεις μας, κατατάσσουμε τα νησιά με τη σειρά, στην τρίτη στήλη του πίνακα, αρχίζοντας από το μεγαλύτερο (αρ.1).

3. Σημειώνουμε δίπλα από κάθε πρόταση αν είναι ορθή (Ο) ή λανθασμένη (Λ).

α	Το μεγαλύτερο νησί της Μεσογείου Θάλασσας είναι η Σικελία.	
β	Η Κύπρος είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί στη Μεσόγειο Θάλασσα.	
γ	Το μικρότερο νησί από τα πέντε είναι η Κορσική.	
δ	Η Σαρδηνία είναι μικρότερη από την Κύπρο και μεγαλύτερη από την Κρήτη.	
ε	Η Κορσική είναι πιο μικρή από την Κύπρο και πιο μεγάλη από την Κρήτη.	

Τι είναι το φυσικό αέριο και πού βρίσκεται;

1. Διαβάζουμε το κείμενο και απαντούμε στα ερωτήματα που ακολουθούν.

Το φυσικό αέριο

Το φυσικό αέριο είναι ένα αέριο υλικό το οποίο υπάρχει, σε μεγάλες ποσότητες, πάρα πολύ βαθιά στο εσωτερικό της Γης, σε περιοχές της ξηράς ή της θάλασσας. Βρίσκεται παγιδευμένο σε πετρώματα και συνήθως συνυπάρχει με νερό ή πετρέλαιο. Είναι ένα φυσικό προϊόν, άχρωμο, άορατο και άοσμο. Η χαρακτηριστική του οσμή δίνεται τεχνικά, για σκοπούς ασφάλειας, ώστε να γίνεται εύκολα αντιληπτό. Το φυσικό αέριο είναι καύσιμο υλικό*.

*καύσιμο: υλικό το οποίο καίγεται για κάποιο σκοπό (π.χ. για την παραγωγή ηλεκτρισμού)

[Διασκευή], http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/dmlindex_ar/dmlindex_ar?OpenDocument

α. Τι είναι το φυσικό αέριο;

β. Πού βρίσκεται;

γ. Τι ιδιότητες έχει;

2. Μελετούμε τις πιο κάτω πληροφορίες, για να μάθουμε πώς δημιουργήθηκε το φυσικό αέριο στο εσωτερικό της Γης.

Πώς δημιουργήθηκε το φυσικό αέριο;		
<p>Ωκεανός 300–400 εκατομμύρια χρόνια πριν</p> 	<p>Ωκεανός 50–100 εκατομμύρια χρόνια πριν</p> <p>άμμος και λάσπη</p> <p>απομεινάρια νεκρών φυτών και ζώων</p> 	 <p>άμμος, λάσπη και πετρώματα</p> <p>Αποθέματα φυσικού αερίου</p>
<p>Θαλάσσια φυτά, ζώα και μικροοργανισμοί πέθαιναν και παρέμεναν στον βυθό των ωκεανών. Με το πέρασμα του χρόνου, καλύπτονταν όλο και περισσότερο από στρώματα άμμου και λάσπης.</p>	<p>Εκατομμύρια χρόνια αργότερα, τα απομεινάρια τους θάβονταν όλο και πιο βαθιά στη γη. Με την πίεση και την πολύ ψηλή θερμοκρασία που επικρατούσε εκεί, μετατρέπονταν σε φυσικό αέριο.</p>	<p>Στην εποχή μας, χρειάζεται να τρυπήσουμε βαθιά στο έδαφος, να διαπεράσουμε στρώματα άμμου, λάσπης και πετρωμάτων, για να φτάσουμε στις υπόγειες κοιλάδες όπου υπάρχει το φυσικό αέριο.</p>
<p>[Διασκευή], https://www.eia.gov/energyexplained/index.cfm?page=natural_gas_home</p>		

3. Πώς οι άνθρωποι εξασφαλίζουν το φυσικό αέριο; Μελετούμε τις πληροφορίες (κείμενο, φωτογραφίες) και γράφουμε λεζάντες για τις φωτογραφίες.

Εξόρυξη φυσικού αερίου

Το φυσικό αέριο βρίσκεται σε υπόγειες κοιλάτες* του εδάφους, παγιδευμένο σε πετρώματα. Οι άνθρωποι, για να το βγάλουν στην επιφάνεια της γης, κάνουν γεωτρήσεις σε περιοχές της ξηράς ή της θάλασσας. Με τη χρήση γεωτρήπανων, τρυπούν βαθιά στο έδαφος ή κάτω από τον βυθό της θάλασσας, διαπερνούν τα υπόγεια πετρώματα και δημιουργούν πηγάδια, ώστε να απελευθερώσουν το φυσικό αέριο, να το φέρουν στην επιφάνεια του εδάφους και να το συλλέξουν.

Αφού το εξορύξουν το μεταφέρουν, στη φυσική του μορφή, με αγωγούς (σωλήνες), στους χώρους χρήσης, επεξεργασίας ή αποθήκευσης. Όπου δεν είναι δυνατή η εγκατάσταση αγωγών, τότε το φυσικό αέριο υγροποιείται και μεταφέρεται μέσα σε ειδικές δεξαμενές (π.χ. με δεξαμενόπλοια).

*κοιλότητα: βαθούλωμα ή κούφωμα σε μια επιφάνεια

[Διασκευή], <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/natural-gas/>

γεωτρήπανα

γεωτρήπανο

πλοίο - γεωτρήπανο (πλωτό γεωτρήπανο)

Υπεράκτια εξόρυξη φυσικού αερίου

γεωτρήπανο

πλατφόρμα

α) Τι είναι η γεώτρηση; Αναφέρουμε περιπτώσεις όπου οι άνθρωποι κάνουν γεωτρήσεις.

.....

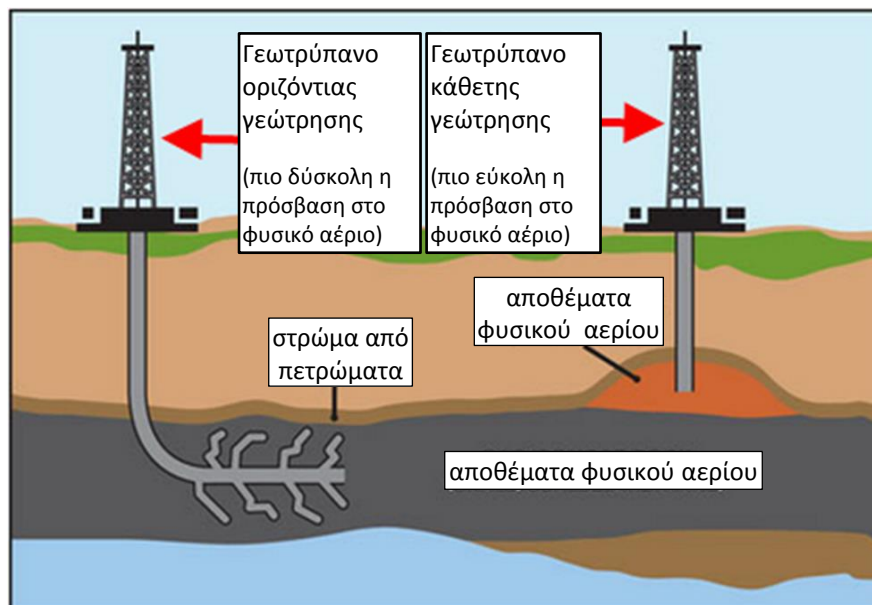
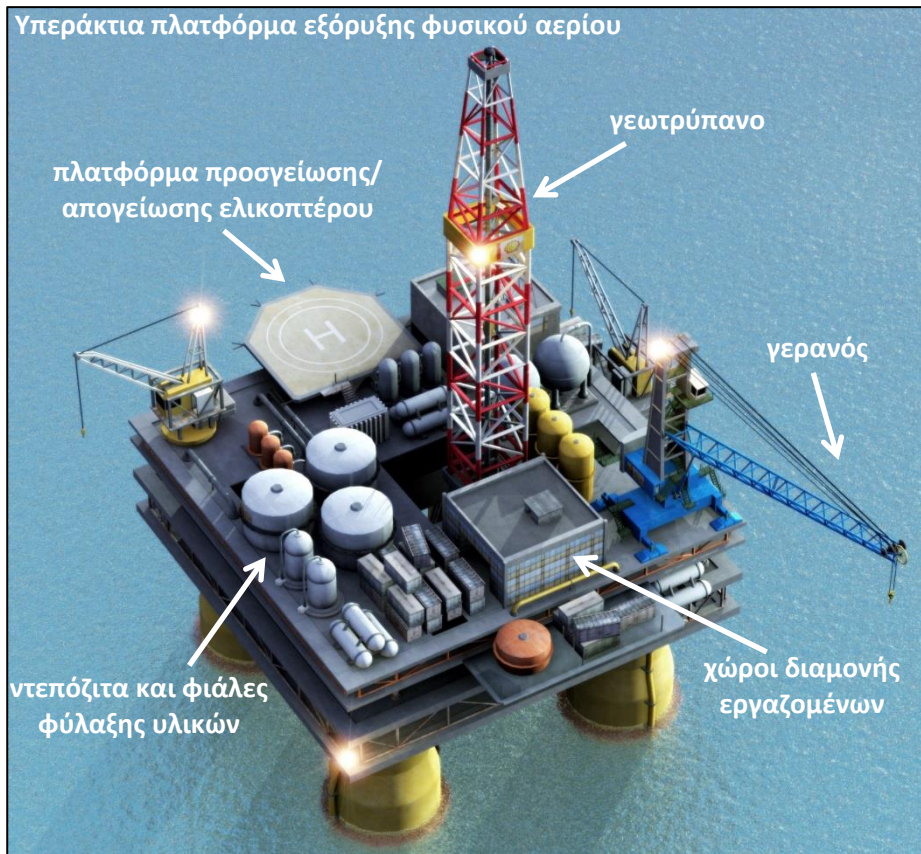
.....

.....

β) Είναι το φυσικό αέριο ορυκτό υλικό; Ναι, όχι και γιατί;

.....

.....

Φυσικό αέριο: ένας πλουτοπαραγωγικός πόρος

1. Μελετούμε το κείμενο και το σχεδιάγραμμα και αντλούμε πληροφορίες για το πώς οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το φυσικό αέριο.

Φυσικό αέριο: ένα ορυκτό καύσιμο

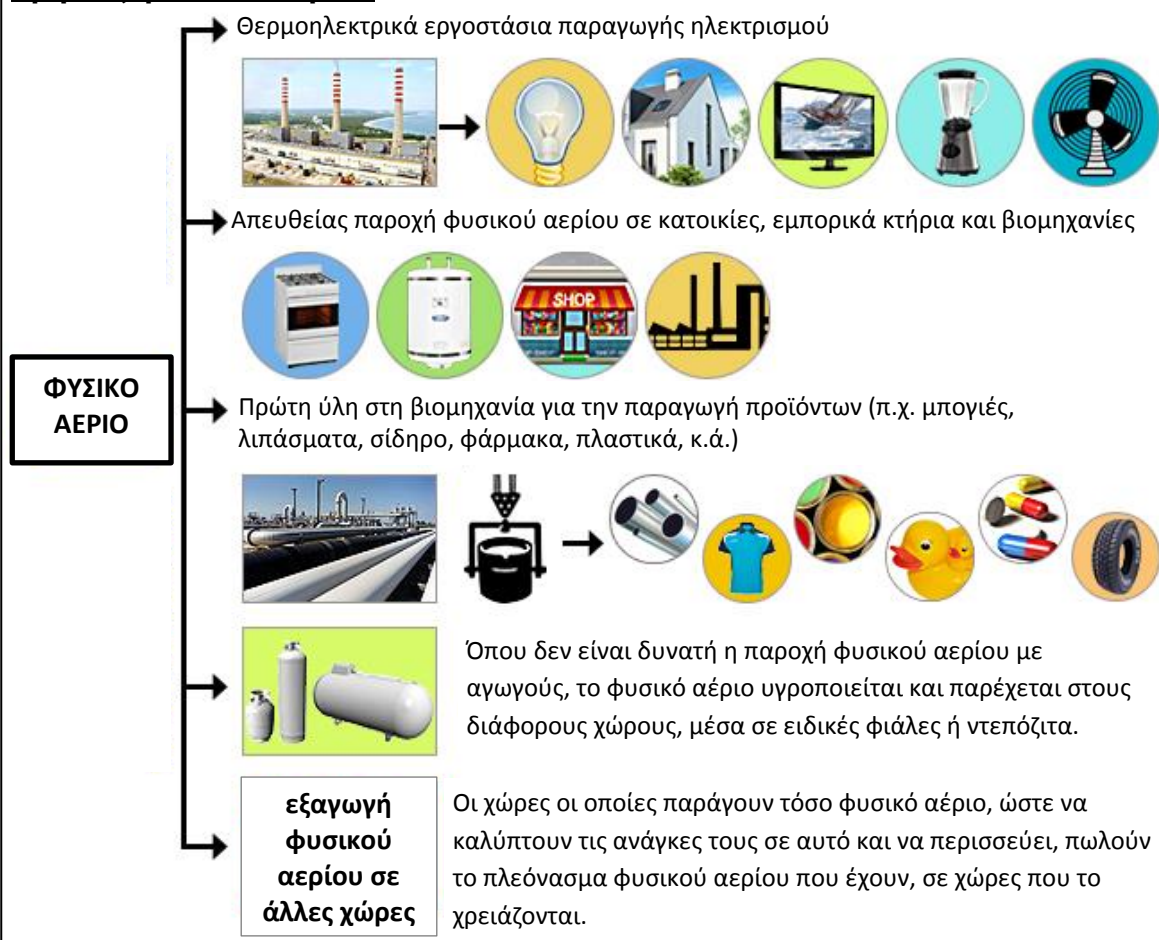
Το φυσικό αέριο είναι ορυκτό καύσιμο. Κατά την καύση του, παράγει μικρότερες ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), σε σχέση με αυτές που παράγουν άλλα ορυκτά καύσιμα (π.χ. το πετρέλαιο ή ο γαιάνθρακας), άρα έχει λιγότερο βλαβερές συνέπειες για το περιβάλλον.

Οι άνθρωποι εξορύσσουν το φυσικό αέριο και το επεξεργάζονται ώστε να μπορούν να το χρησιμοποιούν σε διάφορους τομείς. Οι κυριότερες χρήσεις του φυσικού αερίου είναι:

- για την παραγωγή ηλεκτρισμού
- για κλιματισμό σπιτιών και άλλων κτηρίων (π.χ. κεντρική θέρμανση ή/και ψύξη)
- για την παραγωγή χημικών προϊόντων (π.χ. λιπασμάτων)
- για την παραγωγή ζεστού νερού ή τη λειτουργία οικιακών συσκευών
- ως καύσιμο στις μηχανές οχημάτων

[Διασκευή], <http://www.mcit.gov.cy/mcit/mcit.nsf/All/9D5E3FD949F00E74C2257B2000475670?OpenDocument>

Χρήσεις φυσικού αερίου

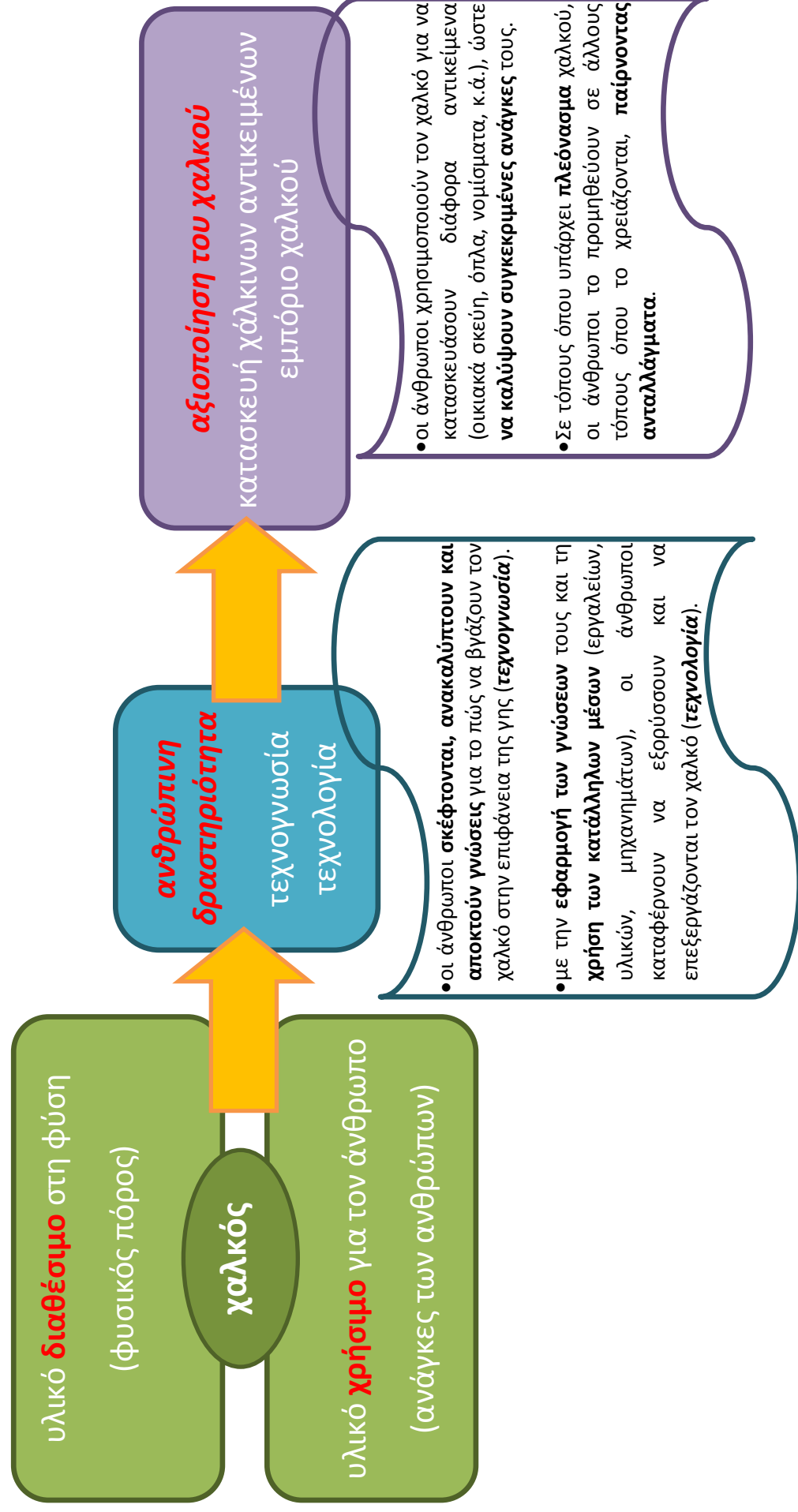
α) Αναφέρουμε περιπτώσεις από την καθημερινή μας ζωή όπου:

- χρησιμοποιούμε ηλεκτρισμό.....
.....
- χρησιμοποιούμε κλιματισμό.....
.....
- χρησιμοποιούμε μέσα μεταφοράς.....
.....

β) Εργαζόμαστε στον πιο κάτω πίνακα, για να παρουσιάσουμε διάφορες χρήσεις του φυσικού αερίου. Χρησιμοποιούμε σχέδιο, λέξεις, φράσεις ή προτάσεις.

	<p>Πώς χρησιμοποιούμε το φυσικό αέριο;</p>	

2. Με τη βοήθεια του πιο κάτω σχεδιαγράμματος, επαναφέρουμε πληροφορίες (Γεωγραφία και Ιστορία, Γ' τάξη), για να εξηγήσουμε την αξία του χαλκού για την Κύπρο, στην αρχαιότητα.

α) Με τη βοήθεια του σχεδιαγράμματος της σελίδας 25, σημειώνουμε στον πιο κάτω πίνακα παραδείγματα ανθρώπινης δραστηριότητας, τα οποία να δείχνουν τον ρόλο των ανθρώπων στην αξιοποίηση του χαλκού, στην αρχαιότητα.

τεχνογνωσία	τεχνολογία
Οι άνθρωποι.....
.....

β) Γράφουμε δύο λόγους για τους οποίους ο χαλκός, ως φυσικός πόρος, αποτέλεσε πηγή πλούτου και ανάπτυξης για την Κύπρο, στην αρχαιότητα.

.....

γ) Με βάση τα όσα έχουμε μελετήσει στις σελίδες 23 – 26, πώς καταλαβαίνουμε την έννοια πλουτοπαραγωγικός πόρος; Εξηγούμε, χρησιμοποιώντας τους όρους:

φυσικός πόρος, διαθέσιμος, χρήσιμος, ανθρώπινη δραστηριότητα, τεχνογνωσία, τεχνολογία, κάλυψη αναγκών, πώληση

Πλουτοπαραγωγικός πόρος: _____

δ) Με βάση τα όσα έχουμε μελετήσει για το φυσικό αέριο, αναφέρουμε αν αυτό είναι πλουτοπαραγωγικός πόρος για τις χώρες που το παράγουν, και εξηγούμε γιατί.

.....

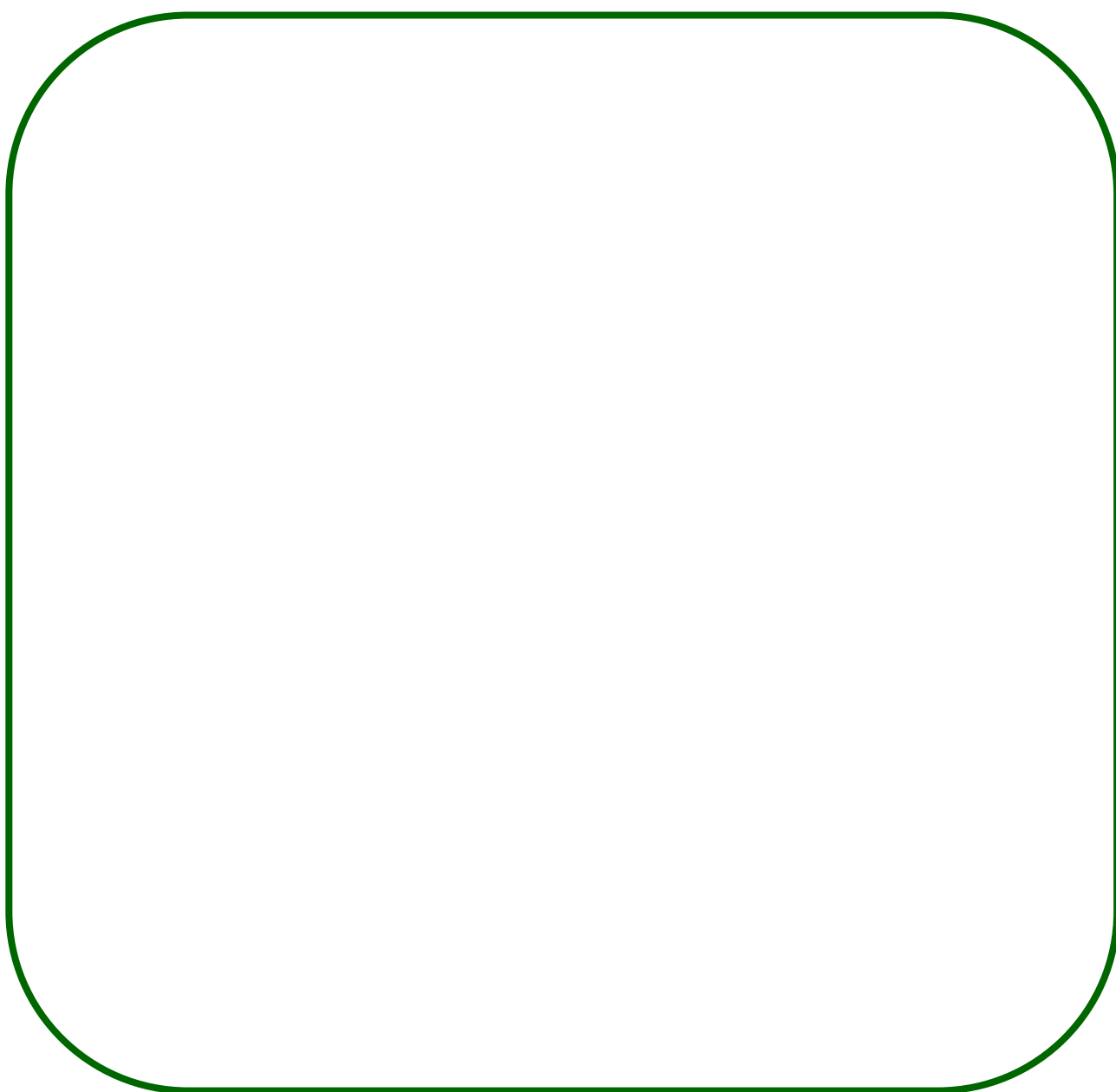
.....

.....

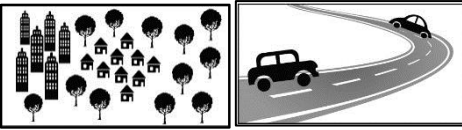
.....

.....

ε) Δημιουργούμε το δικό μας σχεδιάγραμμα, από το οποίο να φαίνεται η σημασία του φυσικού αερίου, ως πλουτοπαραγωγικού πόρου, για έναν τόπο που το παράγει. Χρησιμοποιούμε σχέδιο, σύμβολα, λέξεις, φράσεις ή προτάσεις.

Φυσικό αέριο στην Κύπρο

1. Στα αποσπάσματα από τα ηλεκτρονικά άρθρα που βρίσκονται στις σελίδες 28 και 29, σημειώνουμε ή ονομάζουμε τουλάχιστον τρεις πληροφορίες που γνωρίζουμε.

ΚΟΣΜΟΣ

Νέες γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ το 2017

Δευτέρα, 28 Δεκεμβρίου 2015 17:35 • UPD: 17:38

ΑΠΕ ΜΠΕ/Εφημερίδα ΠΟΛΙΤΗΣ

<http://www.naftemporiki.gr/story/1047963/nees-geotriseis-stin-kypriaki-aoz-to-2017>

«Το ερευνητικό πλοίο West Capella ολοκλήρωσε τις εργασίες σταθεροποίησης του τρυπανιού στον βυθό, προκειμένου στη συνέχεια να ξεκινήσει – ίσως και σήμερα – η γεώτρηση στο Οικόπεδο 11.»

[Διασκευή], <http://www.businessnews.gr/article/81213/xekinovn-oi-geotriseis-stin-kypriaki-aoz>

«Η Κυπριακή Δημοκρατία προχωράει, όπως είχε σχεδιαστεί, το πρόγραμμα γεωτρήσεων για υδρογονάνθρακες (φυσικό αέριο) στην Αποκλειστική Οικονομική της Ζώνη. [...] Τα ξημερώματα το γεωτρύπανο West Capella αγκυροβόλησε στο κοίτασμα “Ονησίφορος”, του τεμαχίου 11 της κυπριακής ΑΟΖ.»

[Διασκευή], <http://gr.euronews.com/2017/07/12/kypros-geotrisis-toyrkia-prokliseis-aoz> (21/07/2017)

«Το πλοίο – γεωτρύπανο West Capella ξεκίνησε την πορεία του για το τεμάχιο 11 της κυπριακής ΑΟΖ το απόγευμα της Πέμπτης. Το γεωτρύπανο [...] αναμένεται ότι στις αρχές της ερχόμενης εβδομάδας θα μπει στη Μεσόγειο.»

<http://www.philenews.com/oikonomia/kypros/article/411320/en-plo-qa-to-oikopedo-11-to-ploio-geotrypano-west-capella> (30 Ιουνίου 2017, 7:19 πμ)

«Το πρόγραμμα της γεώτρησης στο τεμάχιο 11 της Κυπριακής ΑΟΖ προχωρεί κανονικά, όπως είχε προγραμματιστεί, δήλωσε ο Υπουργός Ενέργειας...»

<http://www.cnn.gr/news/kosmos/story/90294/kypros-den-tha-dothoyntora-leptomereies-gia-ti-geotrisi> (23/07/2017)

2. Υπάρχουν έννοιες ή πληροφορίες που δεν γνωρίζουμε, στα ηλεκτρονικά άρθρα που μελετήσαμε; Καταγράφουμε πιο κάτω, μερικά από τα ερωτήματά μας.

-
-
-
-
-

Χωρικά Ύδατα και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη

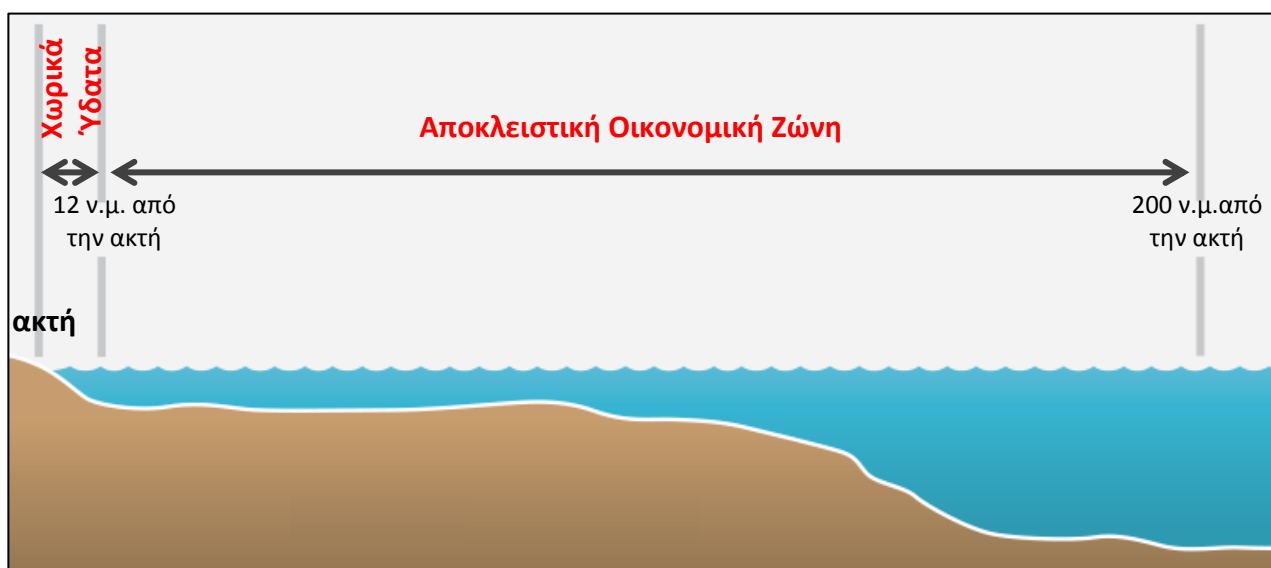

1. Μελετούμε τα κείμενα και το σχεδιάγραμμα και εργαζόμαστε στις δραστηριότητες του πίνακα που ακολουθεί (σελ. 31).

Θαλάσσιες ζώνες των κρατών

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (1982), ορίζει τις θαλάσσιες ζώνες, και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κρατών σε σχέση με αυτές.

[Διασκευή], <http://www.mod.gov.cy>

Χωρικά Ύδατα ή Χωρική Θάλασσα είναι η θαλάσσια ζώνη, η οποία φτάνει σε απόσταση μέχρι 12 ναυτικά μίλια* (22,224 χιλιόμετρα) από τις ακτές ενός κράτους. Η θαλάσσια αυτή ζώνη θεωρείται προέκταση του εδάφους του κράτους, δηλαδή σε αυτή το κράτος έχει **πλήρη κυριαρχία και εφαρμόζει όλους τους νόμους του**.

*ναυτικό μίλι (ν.μ.): μονάδα μέτρησης θαλάσσιας απόστασης (1 ναυτικό μίλι = 1852 μέτρα = 1,852 χιλ.)

[Διασκευή], <http://www.mfa.gov.cy>

Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) είναι η θαλάσσια ζώνη, η οποία φτάνει σε απόσταση, όχι πέρα από τα 200 ναυτικά μίλια (370,4 χιλιόμετρα) από τις ακτές ενός κράτους. Το κάθε κράτος που βρέχεται από θάλασσα, έχει **τη δική του Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη**. Το κράτος **δεν έχει πλήρη κυριαρχία** στην ΑΟΖ του, αλλά **όλα τα κυριαρχικά (αποκλειστικά) δικαιώματα** σε αυτή.

[Διασκευή], <http://eur-lex.europa.eu/eli/convention/1998/392/oj>

Τα και η		
είναι των κρατών που έχουν		
	Χωρικά Ύδατα	Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη
Απόσταση από τις ακτές του κράτους
Κυριαρχία κράτους

Δικαιώματα κρατών στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη

Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, κάθε κράτος έχει **τα κυριαρχικά δικαιώματα στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη** του, για:

- την εξερεύνηση, εκμετάλλευση, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών πόρων, ζωντανών ή μη, που υπάρχουν στη ζώνη αυτή (στη θάλασσα, στον βυθό και στο υπέδαφος του βυθού).
- δραστηριότητες οικονομικής εκμετάλλευσης και εξερεύνησης της ζώνης, όπως η παραγωγή ηλεκτρισμού (π.χ. από τους ανέμους).

Επιπρόσθετα, το παράκτιο κράτος, στην ΑΟΖ του, έχει δικαίωμα:

- να τοποθετεί και να χρησιμοποιεί κατασκευές
- να διεξάγει θαλάσσια επιστημονική έρευνα
- να προστατεύει και να διατηρεί το θαλάσσιο περιβάλλον

.....

Δικαιώματα και υποχρεώσεις κρατών στην ΑΟΖ ενός άλλου κράτους

Όλα τα κράτη:

- έχουν δικαίωμα να πλέουν τα πλοία τους στην ΑΟΖ ενός άλλου κράτους.
- έχουν δικαίωμα να τοποθετούν υποβρύχια καλώδια και αγωγούς στον βυθό της ΑΟΖ ενός άλλου κράτους.
- έχουν υποχρέωση να σέβονται τα δικαιώματα και να συμμορφώνονται με τους νόμους και τους κανονισμούς του κράτους της ΑΟΖ στην οποία βρίσκονται.

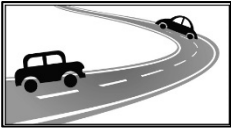
[Διασκευή], <http://eur-lex.europa.eu/eli/convention/1998/392/oj>

2. Σκεφτόμαστε, συζητούμε και στη συνέχεια συμπληρώνουμε τον πίνακα.

Σημειώνουμε τουλάχιστον:		
α)	έναν ζωντανό και έναν μη ζωντανό φυσικό πόρο που υπάρχει στη θάλασσα
β)	έναν τρόπο προστασίας του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος
γ)	δύο λόγους για τους οποίους τα πλοία πλέουν στις θάλασσες
δ)	έναν σκοπό για τον οποίο τοποθετούνται αγωγοί σε ξηρά ή θάλασσα
ε)	δύο φυσικούς πόρους που αξιοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρισμού

3. Σημειώνουμε ✓ στη θαλάσσια ζώνη ενός κράτους (Χωρικά Ύδατα ή/και ΑΟΖ), όπου ισχύουν τα δικαιώματα / δραστηριότητες που ασκεί, όπως περιγράφονται στον πιο κάτω πίνακα.

	Δικαιώματα / Δραστηριότητες κρατών (στις θαλάσσιες ζώνες)	Χωρικά Ύδατα	ΑΟΖ
1	Το κράτος εφαρμόζει όλους τους νόμους του		
2	Το κράτος έχει κυριαρχικά (αποκλειστικά) δικαιώματα		
3	Το κράτος έχει αποκλειστικό δικαίωμα να τοποθετεί εξέδρες εξόρυξης φυσικού αερίου		
4	Το κράτος έχει δικαίωμα να προστατεύει το θαλάσσιο περιβάλλον		
5	Το κράτος έχει αποκλειστικό δικαίωμα να τοποθετεί ανεμογεννήτριες		
6	Το κράτος έχει αποκλειστικό δικαίωμα να ψαρεύει		
7	Άλλα κράτη μπορούν να πλέουν τα πλοία τους ελεύθερα		
8	Άλλα κράτη μπορούν να τοποθετούν υποβρύχια καλώδια		

4. Παρατηρούμε τις φωτογραφίες και γράφουμε λεζάντες, για να περιγράψουμε μερικές από τις δραστηριότητες των κρατών, στην περιοχή της ΑΟΖ τους.

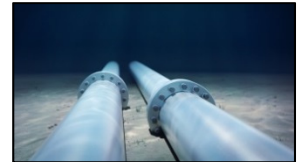
.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

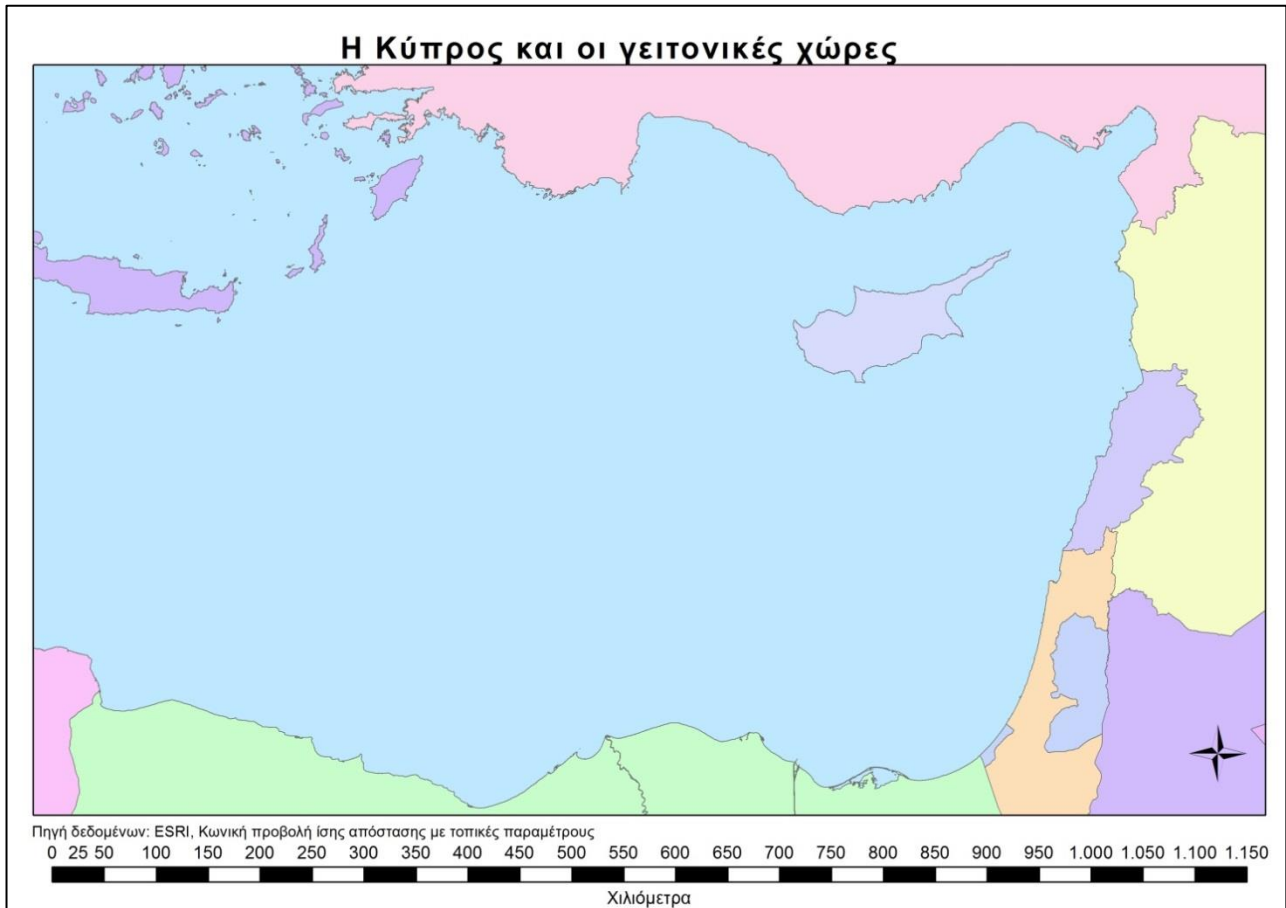
.....
.....
.....

5. Γιατί είναι σημαντική για ένα κράτος η ΑΟΖ του; Αναφέρουμε τουλάχιστον δύο λόγους.

Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κύπρου

1. Παρατηρούμε τον χάρτη «Η Κύπρος και οι γειτονικές χώρες» (βλ. επίσης Παράρτημα, σελ. 53) και εργαζόμαστε σύμφωνα με τις οδηγίες που ακολουθούν.

α) Εντοπίζουμε και ονομάζουμε την Κύπρο. Σημειώνουμε τα ονόματα των γειτονικών χωρών, οι οποίες έχουν ακτές στη Μεσόγειο Θάλασσα.

β) Περιγράφουμε τη θέση των γειτονικών χωρών σε σχέση με την Κύπρο, χρησιμοποιώντας τις κατευθύνσεις του ορίζοντα.

γ) Παρατηρούμε τις ακτές της Κύπρου και των γειτονικών χωρών. Συγκρίνουμε τις αποστάσεις τους από την Κύπρο και γράφουμε μερικές από τις παρατηρήσεις μας πιο κάτω.

-
-
-

2. Πώς μπορούμε να μετρήσουμε την απόσταση της Κύπρου από τις γειτονικές της χώρες;

α) Εργαζόμαστε στον χάρτη «Η Κύπρος και οι γειτονικές χώρες» (βλ. Παράρτημα, σελ. 53) για να μετρήσουμε πόση περίπου είναι η απόσταση της Κύπρου από τις γειτονικές της χώρες. Ως εργαλείο μέτρησης (μέτρηση σε χιλιόμετρα), χρησιμοποιούμε την κλίμακα του χάρτη (βλ. Παράρτημα, σελ. 55). Σημειώνουμε τις μετρήσεις μας στον πιο κάτω πίνακα.

Χώρες	Απόσταση (σε χιλιόμετρα)
Κύπρος – Ελλάδα	
Κύπρος – Τουρκία	
Κύπρος – Συρία	
Κύπρος – Λίβανος	
Κύπρος – Ισραήλ	
Κύπρος – Αίγυπτος	

β) Μελετούμε τις μετρήσεις μας και σχολιάζουμε τις αποστάσεις της Κύπρου από τις γειτονικές της χώρες. Ελέγχουμε κατά πόσο ήταν ορθές οι αρχικές μας παρατηρήσεις (βλ. εργασία 1γ, σελ. 34).

- Ποια είναι η πιο μακρινή χώρα από την Κύπρο και πόσο περίπου απέχει από αυτή;
- Μέχρι πόσα χιλιόμετρα από τις ακτές κάθε κράτους, μπορεί να φτάνει η ΑΟΖ του;.....

3. Μπορεί η Κύπρος ή οι γειτονικές της χώρες να έχουν ΑΟΖ που να φτάνει μέχρι και τα 370,4 χιλιόμετρα που δικαιούνται; Εξηγούμε γιατί.

4. Πώς η Κύπρος, αλλά και κάθε χώρα, ορίζει μέχρι πού φτάνει η ΑΟΖ της, όταν η θαλάσσια απόσταση από τις γειτονικές χώρες δεν είναι αρκετή, ώστε να έχει την έκταση της ΑΟΖ που δικαιούται (370,4 χιλιόμετρα από τις ακτές); Μελετούμε τις πιο κάτω πληροφορίες και απαντούμε στα ερωτήματα.

Οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ κρατών

Τα όρια της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης μεταξύ των κρατών των οποίων οι ακτές είναι απέναντι ή γειτονικές, αποφασίζονται μετά από συμφωνίες, με βάση τους διεθνείς νόμους, ώστε τα κράτη να επιτύχουν μία δίκαιη λύση μεταξύ τους.

[Διασκευή], <http://eur-lex.europa.eu/eli/convention/1998/392/oj>

α) Με ποιον τρόπο τα κράτη αποφασίζουν ποια θα είναι τα όρια της ΑΟΖ τους;.....

.....
.....

Η ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η Κυπριακή Δημοκρατία κήρυξε Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη ψηφίζοντας **νόμο**, τον οποίο **κατέθεσε στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών**. Ο νόμος αυτός είναι **σύμφωνος με τα όσα ορίζει η Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας**.

Σύμφωνα με τον νόμο αυτό, η ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίζεται σε απόσταση 200 ναυτικών μιλίων (370,4 χιλιομέτρων) από τις ακτές της. Στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, οι αποστάσεις μεταξύ των παράκτιων κρατών είναι σε πολλές περιπτώσεις μικρότερες από 200 ν.μ., με αποτέλεσμα τμήμα της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας να υπερκαλύπτει τμήμα της ΑΟΖ των γειτονικών της κρατών. Έτσι, **τα όρια της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ΑΟΖ των γειτονικών της κρατών ορίζονται με συμφωνίες μεταξύ τους**.

Η Κύπρος έχει υπογράψει συμφωνίες για τα όρια της ΑΟΖ της με την Αίγυπτο (2003), τον Λίβανο (2007) και το Ισραήλ (2010). Με την Ελλάδα, την Τουρκία και τη Συρία δεν έχουν υπογραφεί συμφωνίες. Η Κυπριακή Δημοκρατία, σύμφωνα με τον νόμο για την ΑΟΖ, **κήρυξε τα όρια της ΑΟΖ της με τις γειτονικές χώρες, με τη μέθοδο της μέσης γραμμής**, είτε υπάρχουν συμφωνίες με τις χώρες αυτές, είτε όχι.

[Διασκευή], http://www.mfa.gov.cy/mfa/mfa2016.nsf/mfa86_gr/mfa86_gr?OpenDocument

β) Πώς η Κυπριακή Δημοκρατία κήρυξε την ΑΟΖ της;

.....
.....

γ) Γιατί είναι απαραίτητες οι συμφωνίες για τα όρια της ΑΟΖ μεταξύ της Κύπρου και των γειτονικών της χωρών;

.....

δ) Με ποια μέθοδο, η Κύπρος, έχει οριοθετήσει την ΑΟΖ μεταξύ αυτής και όλων των γειτονικών της χωρών;

.....

ε) Εξηγούμε πώς καταλαβαίνουμε τη μέθοδο «της μέσης γραμμής», με την οποία συνήθως τα γειτονικά κράτη αποφασίζουν μεταξύ τους, ποια θα είναι τα όρια της ΑΟΖ τους;

.....

.....

5. Διαβάζουμε το πιο κάτω κείμενο και υπογραμμίζουμε φράσεις που δείχνουν τη συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ για την οριοθέτηση της ΑΟΖ τους. Έπειτα απαντούμε στα ερωτήματα που ακολουθούν.

Κύπρος – Ισραήλ: οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ των δύο κρατών

Η Κυβέρνηση του Κράτους του Ισραήλ και η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιθυμούν να έχουν καλύτερη γειτονία και συνεργασία. Οι δύο χώρες θεωρούν σημαντικό για την ανάπτυξή τους να οριοθετήσουν τη μεταξύ τους ΑΟΖ. Έχουν συμφωνήσει, με βάση τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας:

- Τα όρια της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης μεταξύ των δύο χωρών να οριστούν με βάση τη μέση γραμμή.
- Σε περίπτωση που υπάρχουν φυσικοί πόροι (π.χ. κοιτάσματα φυσικού αερίου) στην περιοχή των ορίων της ΑΟΖ τους, να συνεργαστούν για να αναπτύξουν και να εκμεταλλευτούν μαζί τους πόρους αυτούς.

[Διασκευή], http://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/PDFFILES/TREATIES/cyp_isr_eez_2010.pdf

α) Τι αποφάσισαν τα δύο κράτη, Κύπρος και Ισραήλ, για τα όρια της ΑΟΖ τους;.....

.....

β) Πώς κρίνουμε τον τρόπο με τον οποίο εργάστηκαν τα δύο κράτη, για τα όρια της ΑΟΖ;

.....

Κατασκευή χάρτη της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κύπρου

Ακολουθούμε τις πιο κάτω οδηγίες και εργαζόμαστε στον χάρτη της σελίδας 39, για να οριοθετήσουμε την ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας.

➤ *Τι πρέπει να γνωρίζουμε για να χαρτογραφήσουμε την ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας;*

Θυμόμαστε:

- *Τι συμφώνησε η Κυπριακή Δημοκρατία με γειτονικές χώρες, για τα όρια της ΑΟΖ τους;*
- *Τι ορίζει ο νόμος για την κήρυξη της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, για τα όρια της ΑΟΖ της με τις γειτονικές χώρες;*

α) Σημειώνουμε στον χάρτη **τα ονόματα των γειτονικών χωρών** της Κύπρου (βλ. εργασία 1α, σελ. 34).

β) Παρατηρούμε τα δέκα κόκκινα σημεία που βρίσκονται σημειωμένα **κοντά στις ακτές** των γειτονικών χωρών και **περιγράφουμε τη θέση** τους.

π.χ. Βλέπουμε ένα σημείο στις βόρειες ακτές του Ισραήλ.

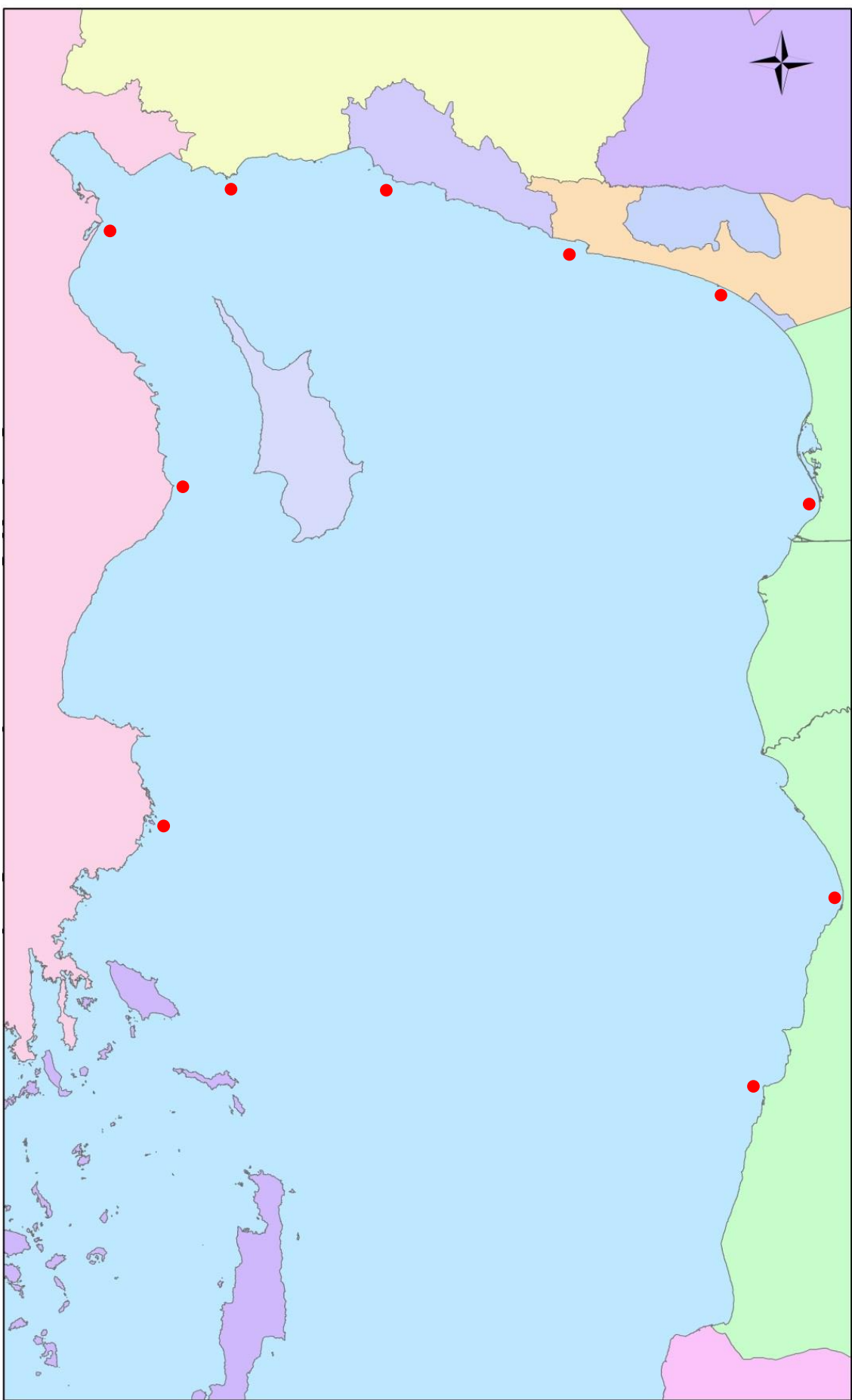
π.χ. Υπάρχει ένα σημείο στις ακτές της Συρίας, δυτικά της Κύπρου.

γ) Ενώνουμε το κάθε σημείο με τις ακτές της Κύπρου, σύροντας ευθεία γραμμή. Προσπαθούμε να επιλέξουμε **το κοντινότερο σημείο των κυπριακών ακτών**, σε κάθε περίπτωση.

δ) Χρησιμοποιούμε **τη μέθοδο της μέσης γραμμής**, για να μοιράσουμε τη θαλάσσια απόσταση μεταξύ των σημείων που ενώσαμε, δηλαδή **βρίσκουμε περίπου το μέσο κάθε ευθείας γραμμής** που σύραμε. Το σημειώνουμε με μια μπλε κουκκίδα.

ε) Ενώνουμε με ένα χρωματιστό μολύβι, χρησιμοποιώντας τον χάρακα, τις δέκα μπλε κουκκίδες που έχουμε σημειώσει, ώστε να δημιουργηθεί **ένα πολύγωνο (όρια της ΑΟΖ) στη θαλάσσια περιοχή γύρω από την Κύπρο**. Χρωματίζουμε με ένα απαλό χρώμα την επιφάνεια της ΑΟΖ (του πολυγώνου).

στ) Γράφουμε **τίτλο** στον χάρτη και δημιουργούμε **υπόμνημα**, όπου σημειώνουμε τα όρια της ΑΟΖ και την επιφάνεια της ΑΟΖ.

Πηγή δεδομένων: ESRI, Κωνική προβολή ίσης απόστασης με τοπικές παραμέτρους

0 25 50 100 150 200 250 300 350 400 450 500 550 600 650 700 750 800 850 900 950 1.000 1.050 1.100 1.150

Χιλιόμετρα
39

Διερευνητικές γεωτρήσεις στην ΑΟΖ της Κύπρου

Η Κυπριακή Δημοκρατία, εδώ και μερικά χρόνια, κάνει διερευνητικές γεωτρήσεις στην περιοχή της ΑΟΖ της, για να εντοπίσει πού και πόσο φυσικό αέριο υπάρχει εκεί.

Γιατί είναι σημαντικές για την Κύπρο οι έρευνες αυτές στην ΑΟΖ;

Ερευνητική γεώτρηση στο Τεμάχιο αρ. 12 εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κύπρου. Δοκιμαστική γεώτρηση φυσικού αερίου στο κοίτασμα «Αφροδίτη».

*Υπηρεσία Υδρογονανθράκων, Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού,
Παραχώρηση: Noble Energy International Ltd, Οκτώβριος 2013*

Απαντούμε στο πιο πάνω ερώτημα, στηρίζοντας τις απόψεις μας με επιχειρήματα που βασίζονται σε έγκυρα δεδομένα. Χρησιμοποιούμε το κατάλληλο λεξιλόγιο το οποίο μελετήσαμε στην ενότητα.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

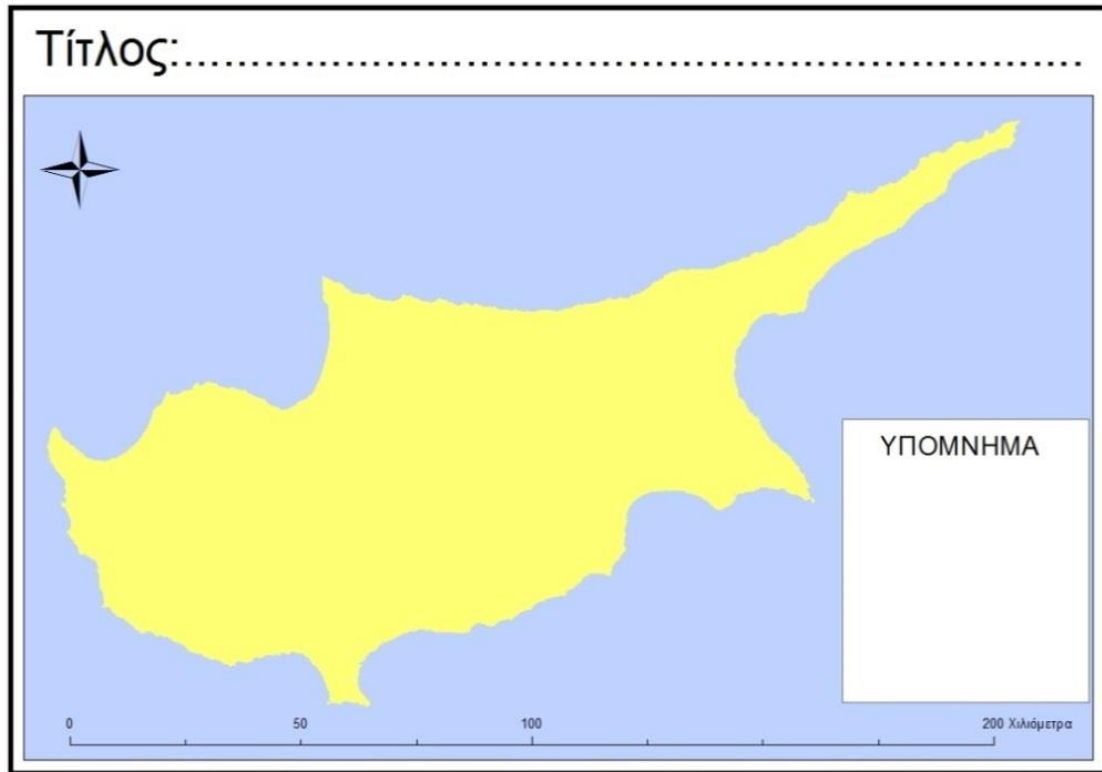
.....

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τι γνωρίζουμε για την Κύπρο:

- Δίνουμε όσες πληροφορίες μπορούμε να σκεφτούμε για την Κύπρο, με βάση τα όσα έχουμε μάθει μέχρι τώρα. Μπορούμε να σημειώσουμε τις πληροφορίες στον χάρτη ή/και να τις καταγράψουμε στον χώρο που ακολουθεί.

Δορυφορικές φωτογραφίες της Γης (δύο όψεις της υδροσφαιρας)

.....

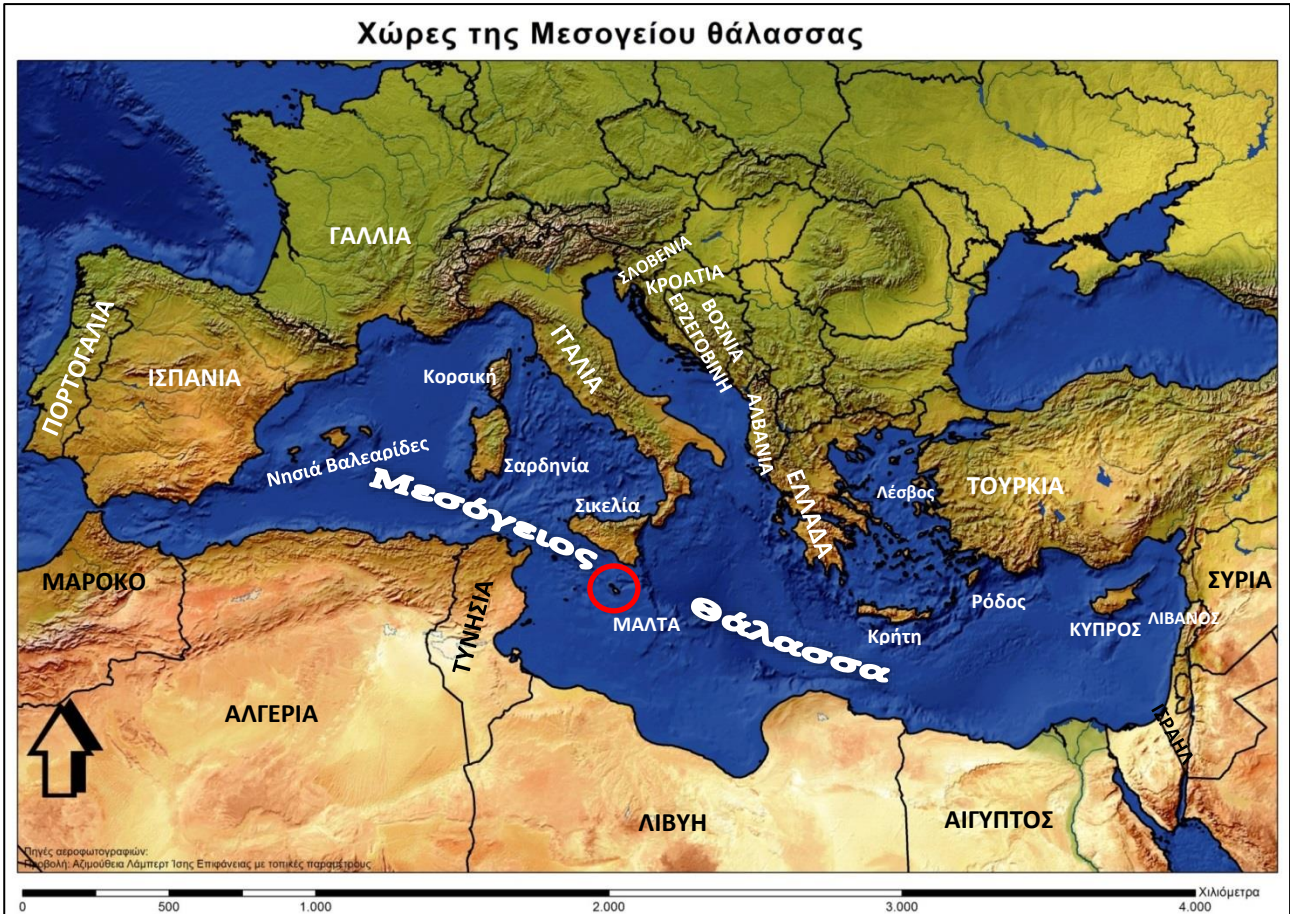
.....

.....

ΔΕΛΤΙΟ ΕΞΟΔΟΥ

Ενός λεπτού χαρτί...για τη σχετική γεωγραφική θέση της Κύπρου στη Μεσόγειο

➤ Παρατηρούμε τον χάρτη και εργαζόμαστε σύμφωνα με τις οδηγίες που ακολουθούν.

α) Περιγράφουμε τη θέση της Κύπρου, σε σχέση με τέσσερις, τουλάχιστον, γειτονικές χώρες.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β) Επιλέγουμε άλλες τέσσερις γειτονικές χώρες της Κύπρου και περιγράφουμε τη θέση της κάθε μίας από αυτές, σε σχέση με την Κύπρο.

.....

.....

.....

.....

Τι μάθαμε για το φυσικό αέριο:

➤ Συμπληρώνουμε τις προτάσεις, επιλέγοντας την ορθή φράση κάθε φορά.

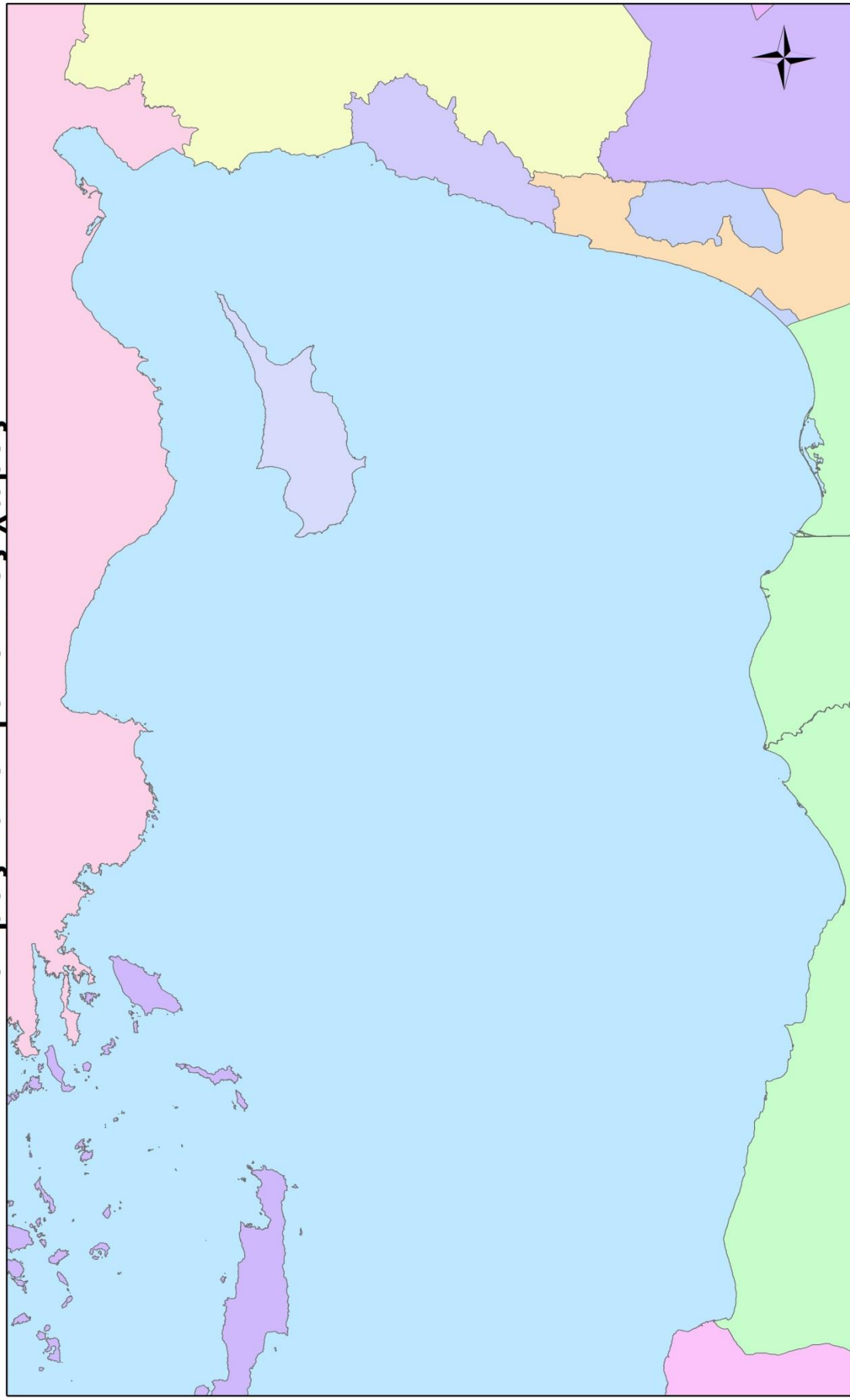
1	Το φυσικό αέριο είναι:		
A	(α) ένα υλικό, το οποίο δημιούργησαν οι άνθρωποι πριν από πολλά χρόνια	(β) ένα υλικό, το οποίο δημιουργήθηκε από μόνο του στη φύση, πριν από εκατομμύρια χρόνια	(γ) ένα υλικό, το οποίο φτιάχνουν οι άνθρωποι σε ειδικά εργοστάσια, όποτε το χρειαστούν
B	(α) άχρωμο, με έντονη οσμή (μυρωδιά)	(β) άοσμο, αλλά ορατό	(γ) άχρωμο, άοσμο και αόρατο
Γ	(α) υλικό το οποίο βρίσκουμε κάτω από την επιφάνεια της γης, σε περιοχές της ξηράς ή της θάλασσας	(β) υλικό το οποίο βρίσκουμε είτε στην επιφάνεια της γης, είτε κάτω από αυτή	(γ) ορυκτό υλικό, που βρίσκουμε μόνο σε περιοχές της θάλασσας
2	Οι άνθρωποι:		
	(α) δεν ανακάλυψαν ακόμη τρόπο, για να εξασφαλίζουν το φυσικό αέριο	(β) εξασφαλίζουν το φυσικό αέριο, κάνοντας γεωτρήσεις	(γ) μπορούν να εξασφαλίσουν το φυσικό αέριο, μόνο σε περιοχές της ξηράς
3	Γεώτρηση ονομάζουμε:		
	(α) τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι φτιάχνουν το φυσικό αέριο	(β) τον τρόπο με τον οποίο μεταφέρεται το φυσικό αέριο μέσα από αγωγούς	(γ) τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι τρυπούν βαθιά στο έδαφος για να βρουν/βγάλουν κάτι
4	Το φυσικό αέριο χρησιμοποιείται:		
	(α) για την παραγωγή ηλεκτρισμού, για οικιακή χρήση, στη βιομηχανία για παραγωγή προϊόντων, κ.ά.	(β) μόνο για τον κλιματισμό (θέρμανση/ψύξη) κατοικιών και άλλων κτηρίων	(γ) μόνο για την παραγωγή ηλεκτρισμού
5	Το φυσικό αέριο αποτελεί πλουτοπαραγωγικό πόρο για τις χώρες που το παράγουν επειδή:		
	(α) οι άνθρωποι το χρειάζονται	(β) με αυτό καλύπτουν διάφορες ανάγκες τους ή/και το εξάγουν (πωλούν) σε άλλες χώρες που το χρειάζονται	(γ) είναι διαθέσιμο στη φύση και είναι πολύ ακριβό

Αεροφωτογραφίες συμπλέγματος νήσων Καστελλόριζου (Ελλάδα)

Καστελλόριζο (ή Μεγίστη): Το ανατολικότερο έδαφος της Ελλάδας, στη Μεσόγειο Θάλασσα

Η Κύπρος και οι γειτονικές χώρες

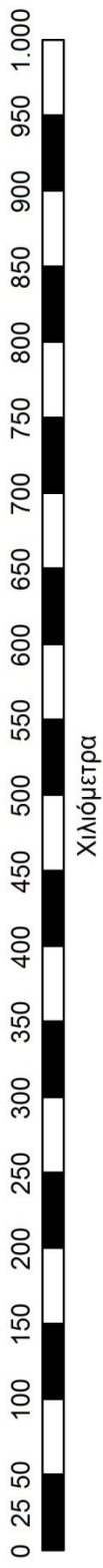
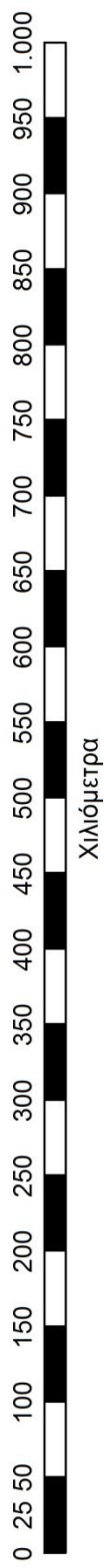
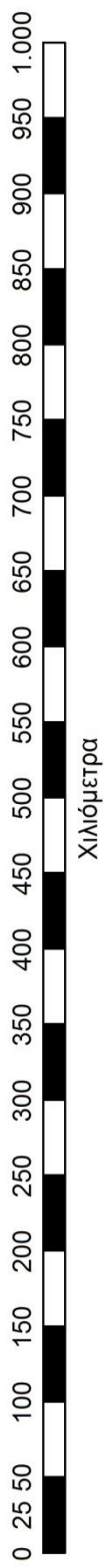
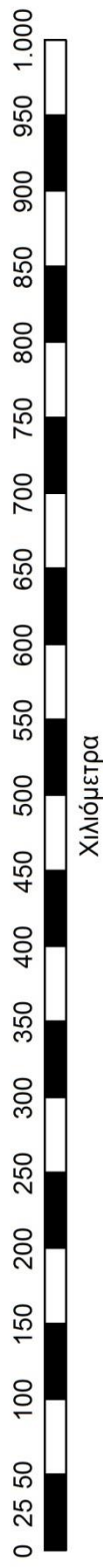

Πηγή δεδομένων: ESRI, Κωνική προβολή ίσης απόστασης με τοπικές παραμέτρους

0 25 50 100 150 200 250 300 350 400 450 500 550 600 650 700 750 800 850 900 950 1.000 1.050 1.100 1.150

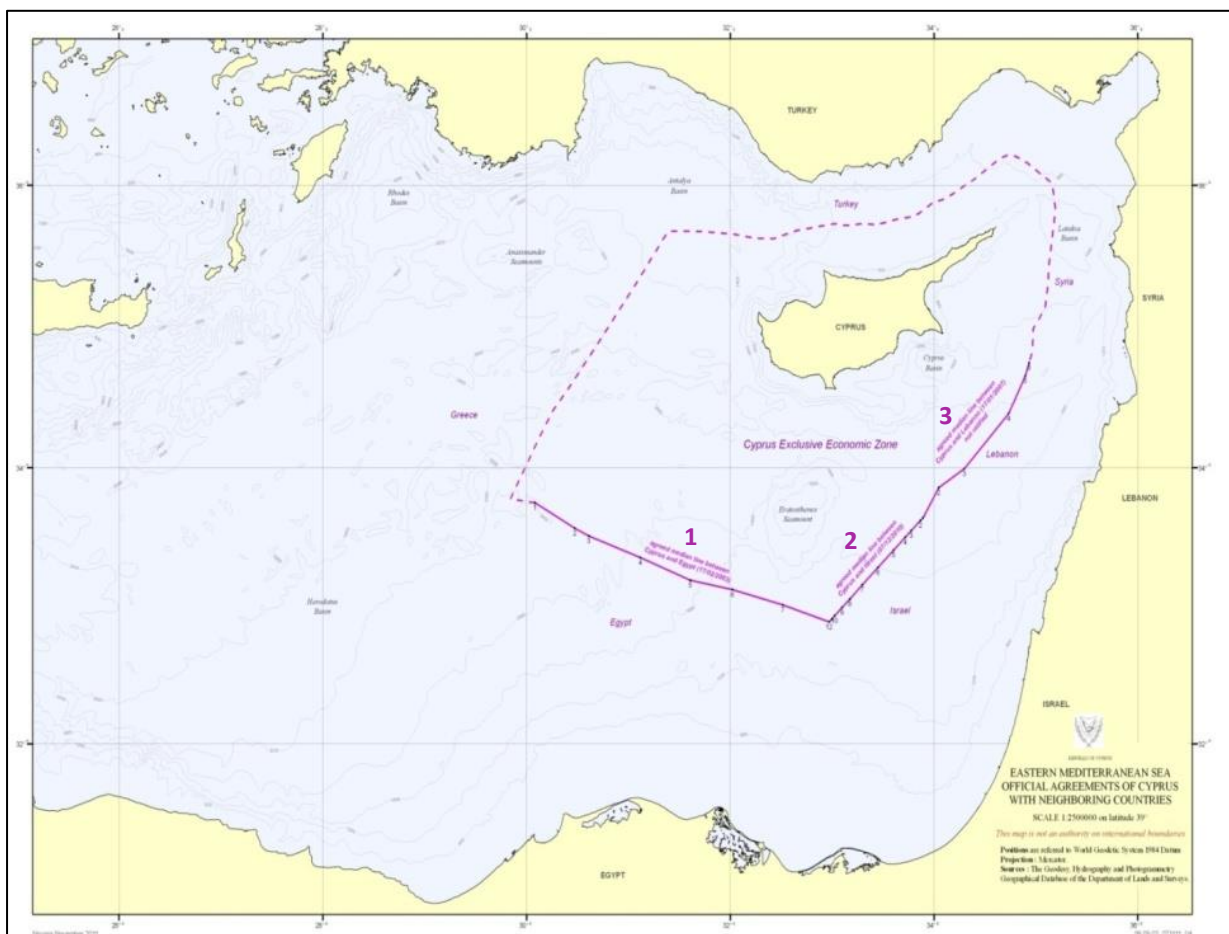
Χιλιόμετρα

53

<p><u>Ονομάζω τουλάχιστον 3 γειτονικές χώρες της Κύπρου, με τις οποίες συνορεύει η ΑΟΖ της.</u></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Αναφέρω 3 τουλάχιστον δραστηριότητες των κρατών, στην ΑΟΖ τους.</u></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Αντιστοιχίζω:</u></p> <p><u>ΑΟΖ</u> πλήρης κυριαρχία κράτους</p> <p>..... μέχρι 200 ν.μ. από τις ακτές</p> <p><u>Χωρικά</u> κυριαρχικά δικαιώματα κράτους</p> <p><u>Υδατα</u> μέχρι 12 ν.μ. από τις ακτές</p>
<p><u>Αντιστοιχίζω:</u></p> <p>φυσικό αέριο εξόρυξη φυσικού αερίου</p> <p>ΑΟΖ πλουτοπαραγωγικός πόρος</p> <p>Χωρικά Υδατα μέθοδος μέσης γραμμής</p> <p>γεώτρηση εκμετάλλευση φυσικών πόρων</p> <p>όρια της ΑΟΖ πλήρης κυριαρχία κράτους</p>	<p><u>Σημειώνω Ο για το ορθό ή Λ για το λάθος, στις πιο κάτω δηλώσεις:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Όλες οι χώρες έχουν ΑΟΖ. • Όλες οι χώρες που έχουν ακτές, έχουν Χωρικά Υδατα. • Τα κράτη έχουν πλήρη κυριαρχία στην ΑΟΖ τους. • Τα κράτη έχουν πλήρη κυριαρχία στα Χωρικά Υδατα τους. • Στην ΑΟΖ του, ένα κράτος, έχει αποκλειστικό δικαίωμα για εκμετάλλευση των φυσικών πόρων που υπάρχουν σ' αυτή. 	<p><u>Συμπληρώνω τις έννοιες που λείπουν:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα Χωρικά Υδατα και η ΑΟΖ είναι των χωρών που έχουν ακτές. • Στην της, η Κύπρος έχει αποκλειστικό για εξόρυξη • Τα της ΑΟΖ μεταξύ γειτονικών χωρών, αποφασίζονται με συμφωνίες. • Στα του, ένα κράτος εφαρμόζει όλους τους του. <p>[ΑΟΖ, όρια, θαλάσσια ζώνη, Χωρικά Υδατα, δικαίωμα, νόμος, διεθνής, φυσικό αέριο]</p>
<p><u>Γράφω 2 αλήθειες και 1 ψέμα για την ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας.</u></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Η Κυπριακή Δημοκρατία κήρυξε τα όρια της ΑΟΖ με τις γειτονικές χώρες, με τη μέθοδο της μέσης γραμμής, δηλαδή</u></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p><u>Αναφέρω 2 διαφορές και 1 ομοιότητα μεταξύ Χωρικών Υδάτων και ΑΟΖ ενός κράτους.</u></p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Τα όρια της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κυπριακής Δημοκρατίας

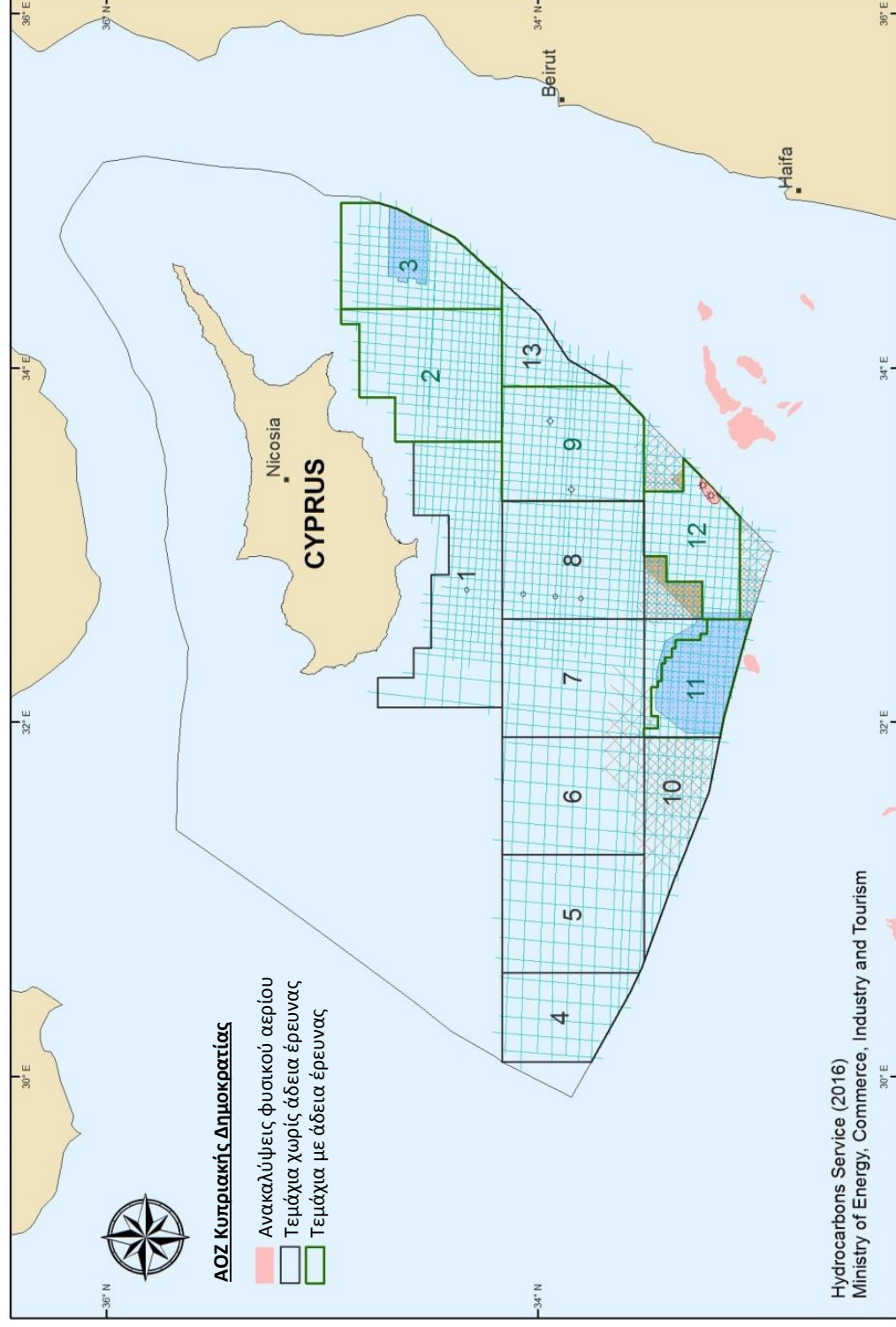
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- - - - - Σύνορα ΑΟΖ Κυπριακής Δημοκρατίας
- Σύνορα ΑΟΖ Κυπριακής Δημοκρατίας (με βάση διεθνείς συμφωνίες)
- 1** Σύνορα ΑΟΖ Κύπρου – Αιγύπτου (συμφωνημένη μέση γραμμή)
- 2** Σύνορα ΑΟΖ Κύπρου – Ισραήλ (συμφωνημένη μέση γραμμή)
- 3** Σύνορα ΑΟΖ Κύπρου – Λιβάνου (συμφωνημένη μέση γραμμή)

Πηγή: http://www.mcit.gov.cy/mcit/hydrocarbon.nsf/page23_gr/page23_gr?OpenDocument

Χάρτης διερευνητικών γεωτρήσεων στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας

Τεμάχια έρευνας για φυσικό αέριο, στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας

Πηγή: http://www.mcit.gov.cy/mcit/hydrocarbon.nsf/page14_gr/page14_gr?OpenDocument

